MÄLARDALENS HÖGSKOLA
ESKILSTUNA VÄSTERÅS

Akademin för utbildning
kultur och kommunikation

EXAMENSARBETE
UÖÄ008 15 hp
Vårterminen 2012

Nyheter som grund för språkutveckling

News as a Base for Language Development

Pernilla Lindgren

Handledare: Ingrid Wiklund
Examinator: Marie Evans

Akademin för utbildning
kultur och kommunikation

EXAMENSARBETE
UÖÄ008 15 hp
Vårterminen 2012

SAMMANDRAG

Pernilla Lindgren

Nyheter som grund för språkutveckling

News as a Base for Language Development

Årtal: 2012 Antal sidor: 66

Syftet med denna studie var att utifrån ett språkutvecklande perspektiv, i en årskurs fem där man regelbundet tittar på nyheter i undervisningen, undersöka vad sådan undervisning får för konsekvenser för undervisningssituationen, undervisande lärare och de elever som finns representerade i klassen.

För att genomföra undersökningen valde jag att använda mig av två kvalitativa datainsamlingsmetoder, intervju och observation.

Studien visar att arbetssättet med nyheter ger en vardagskunskap, är ämnesintegrerat och utvidgar barnens språk och tänkande.

Den dialogiska undervisningen främjar och skapar förutsättningar för *alla* elever att möta och tillägna sig ett rikt och utvecklat språk.

Nyckelord: nyheter, språkutveckling, samtal, dialogisk miljö, ämnesintegrerad undervisning

Innehåll

Sammandrag 2
1 Inledning 5
1.1 Syfte och forskningsfrågor 5
1.2 Uppsatsens disposition 6
1.3 Begreppsdefinitioner 6
2 Bakgrund 7
2.1 Samspelets och interaktionens betydelse för tänkande och språk 7
2.2 Samtal – ett didaktiskt verktyg ur ett sociokulturellt perspektiv 8
2.3 Stöttning 10
2.4 Undervisning i dialogisk kontext 11
2.5 Ämnesintegrerat arbetssätt 13
2.6 Svenskämnets kärna 14
3 Metod och material 15
3.1 Metodval 15
3.2 Etiska hänsynstaganden 16
3.3 Urval 17
3.4 Genomförande 17
3.4.1 Intervju med undervisande lärare 17
3.4.2 Observation i klassrummet 18
3.4.3 Videofilmning i klassrummet 19
3.5 Tillförlitlighet 19
4 Resultat 20
4.1 Resultat från intervju 20
4.2 Resultat från observationer 22
4.3 Resultat från videofilmning 30
5 Analys och diskussion 31
5.1 Intervjun med undervisande lärare 38
5.2 Observationer i klassrummet 31
5.3 Metoddiskussion 32
5.4 Slutsats 38
6 Avslutning 39
6.1 Förslag till fortsatt studie 40
6.2 Slutord 40

Tryckta källor 41
Elektroniska källor 41
Bilagor
Bilaga 1. Missivbrev till vårdnadshavare 42
Bilaga 2. Frågeformulär till undervisande lärare 43
Bilaga 3. Intervju med lärare, transkriberad version 47
Bilaga 4. Dokumenterade observationer 48
Bilaga 5. Dokumenterade observationer med videofilmning 61
Bilaga 6. Ordlista med ord och begrepp som tagits upp under samtliga observationer 64

1 Inledning

Ett av skolans främsta och kanske viktigaste mål är att hjälpa eleverna att utveckla sitt språk och att vidga elevernas erfarenhetsvärld (Lgr 11). Förmågan att kommunicera är nödvändig för varje samhällsmedborgare idag och människan behöver språk, utan språk blir det inget samspel. Vi behöver språk för att kunna kommunicera erfarenheter och för att sätta ord på vad vi känner men språket behövs även för att kunna tänka, ta in kunskap och reflektera.

Språkutvecklingen sker naturligt om lärare i undervisningen utgår från verkligheten och vardaglig språklig kommunikation. I dialogen, den språkliga kommunikationen, kan barnet lära sig att utbyta tankar och idéer (Vygotskij, 2007, s12-13). Interaktion och samspel – att göra tillsammans är därför viktiga faktorer för barns lärande i språkutvecklingsprocessen. Lärarens uppgift är därför att skapa meningsskapande situationer i vilka språket kan förmedlas och utvecklas, språket som utgör grunden för att fungera och aktivt kunna ta del i samhället.

Jag har erfarenhet från en svenska/SO-lärare i en årskurs fem som regelbundet låter sina elever titta på nyheter och väder för att utifrån det de sett, hört och upplevt på ett naturligt sätt diskutera svåra ord och begrepp men även olika händelser från nära håll men också från vida världen. Varje gång har jag fascinerats av hur dessa tillfällen fångar elevernas uppmärksamhet, inbjuder och skapar förutsättningar för eleverna att på ett naturligt sätt tillsammans få möta och diskutera nyhetsstoffet. Jag har också upplevt att samtalen och diskussionerna kring nyheterna vidgar barnens erfarenhetsvärld, språk och tänkande och stärker deras omvärldskunskap.

Hypotes

Min hypotes är att nyhetstittande och samtal kring nyheterna medför att elever utvecklar språk och omvärldskunskap samt gör undervisningen ämnesintegrerad, vilket i sin tur verkar underlättande i barns språkutvecklingsprocess.

1.1 Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna studie är att utifrån ett språkutvecklande perspektiv, i en årskurs fem där man regelbundet tittar på nyheter i undervisningen, undersöka vad sådan undervisning får för konsekvenser för undervisningssituationen, undervisande lärare och de elever som finns representerade i klassen.

För att uppnå syftet med min studie vill jag söka få följande frågor besvarade:
- Hur tänker undervisande lärare kring nyheter som grund för pedagogisk verksamhet?
- Vilka konsekvenser får nyheterna för läraren, för undervisningssituationen och för de elever som finns representerad i klassrummet?
- Vilka för- och nackdelar finns det med nyheter i undervisningssituationer?

1.2 Uppsatsens disposition

I det första kapitlet presenterar jag ämnet och ger en kort bakgrund till vad som fick mig att välja detta ämne samt lägger fram syftet med min undersökning. För att ge en större förståelse för kunskapsfältet tar jag ett avstamp utifrån det sociokulturella perspektivet samt några forskares teorier om hur språkutveckling går till, detta gör jag i kapitel 2. I kapitel 3 belyser jag mina metodiska val och mitt genomförande vilket leder mig till hur jag redovisar resultaten i kapitel 4. Resultaten från mina undersökningar analyserar och diskuterar jag i kapitel 5. Avslutningsvis i kapitel 6 ger jag en sammanfattning av undersökningen, drar slutsatser och ger framåtblickar.

1.3 Begreppsdefinitioner

Scaffolding/Stöttning: Handlar om när en person med mycket eller mer kunskap vägleder och hjälper en person med mindre kunskap i ett ämne. I pedagogiska sammanhang kallas en sådan process för stöttning (Cummins, 2001, s.66-72).

Proximal utvecklingszon/Närmaste utvecklingszon: Handlar om avståndet mellan befintlig utvecklingsnivå och den nivå som vi kan klara av idag med hjälp av stöd från andra (Lindberg, 2001, s.19).

2 Bakgrund

I följande kapitel presenterar jag några forskare som studerat mitt ämne, språkutveckling, och avslutningsvis lyfts svenskämnets kärna. Jag inleder med Lev Vygotskij som var psykolog och pedagog från forna Sovjet, för att senare presentera Inger Lindberg som är professor i svenska som andra språk vid Göteborgs universitet. Ytterligare några forskare jag vill presentera är Jim Cummins, professor i språkutveckling vid Toronto University, Olga Dysthe, professor i pedagogik vid Universitetet i Bergen samt Pauline Gibbons som även hon är professor fast vid University of Technology i Sydney. Samtliga forskare utgår från det sociokulturella perspektivet, vilket jag visar i texten.

2.1 Samspelets och interaktionens betydelse för tänkande och språk

Interaktion och samspel - att göra tillsammans är viktiga faktorer för barns lärande i språkutvecklingsprocessen (Roger Säljö, 2000,s.37). Utifrån Vygotskij och det sociokulturella perspektivet som handlar om samspelets och interaktionens betydelse för barns förståelse, utveckling och lärande, är kommunikationen central. Språkets primära funktion är kommunikation (Vygotskij, 2007, s.13). Människor behöver språk för att kunna kommunicera, tänka, ta in kunskap och för att reflektera. Tänkandet och språket är nära sammanlänkade och utveckling av språk och tänkande förutsätter social kommunikation, språket är då ett medel för samvaro.

Enligt Vygotskij (2007, s.12f) bygger vardagsbegrepp på empirisk erfarenhet medan de vetenskapliga begreppen är teoretiska. De olika begreppen handlar om två sätt att förstå omvärlden, dels på ett vardagligt och personligt sätt och dels på ett allmängiltigt och generellt betraktelsesätt. Undervisning handlar om att låta dessa begrepp mötas och här spelar läraren en avgörande roll (s.12-13).

För att inlärning av begrepp ska ske behöver individer alltid bestämma den lägsta tröskeln för inlärning men också kunna fastställa den högsta tröskeln (Vygotskij, 2007). Det är mellan dessa två trösklar som inlärningen kan vara fruktbärande, anser Vygotskij (s.334). Genom att ta barnen från de vardagliga, spontana och kända begreppen till de vetenskapliga begreppen de möter och tillägnar sig i skolan där barn behöver en högre nivå av tänkande, handlar om att ta barn från det kända till det okända (s.339).

Direkt utantillinlärning av begrepp, utan den process i vilken barn får jämföra, särskilja och reflektera över begreppets betydelse, är ofruktbar enligt Vygotskij (2007, s.258). I dessa fall tillägnar barn sig inte begrepp utan bara ord, eftersom de mer använder minnet än

tänkandet för att använda sin kunskap. Han anser att det därför är bättre att använda sig av mer känsliga och indirekta undervisningsmetoder i begreppsbildningsprocessen. Det handlar om att ge barn tillfälle att tillägna sig nya begrepp och ord med generell innebörd. Vidare menar Vygotskij att om ett barn får höra eller läsa ett obegripligt ord i en begriplig fras och ännu en gång i en annan fras, kan det så småningom börja föreställa sig begreppet, använda det och göra det till sitt (s.258).

Vi behöver språk för att kunna kommunicera erfarenheter, för att kunna samspela, tänka och ta in kunskap och det är här påpekar Vygotskij (2007) som interaktionen i det sociala samspelet spelar roll, eftersom barnet kan utvecklas mer i samarbete med andra än vad det kan göra självständigt.

2.2 Samtal – ett didaktiskt verktyg ur ett sociokulturellt perspektiv

Språkutveckling sker naturligt om lärare i undervisningen utgår från verkligheten och vardaglig kommunikation skrevs i inledningen. Lindberg (2001, s.3) säger att utanför skolan sker erfarenhet och lärande genom deltagande i konkreta situationer till skillnad från den strukturerade pedagogiken i skolan, då lärande förväntas ske genom språket, såsom via genomgångar, presentationer och texter. Ofta förmedlas skolkunskaper utan tydliga kopplingar till elevernas tidigare erfarenheter och vardagskunskaper, vilket gör att skolkunskaperna blir abstrakta och svårtillgängliga (s.3).

Det vardagliga samtalet och det traditionella klassrumssamtalet skiljer sig från varandra i det att i ett informellt vardagligt samtal är förhållandena mellan de samtalande som både ger och tar mer jämbördigt (Lindberg, 2007, s.3). Här byggs det vidare på varandras resonemang och utvecklar en ömsesidig förståelse. Gemensamma samtal kan fungera som verktyg för sökande efter mening, förklaringar och lösningar och dessa samtal speglar ofta olika perspektiv, vidgar helhetsbilden och får oss att känna oss bekräftade.

Lindberg (2001, s.4f) hänvisar till Barnes (1978) som hävdar att en förutsättning för att elever ska utveckla meningsskapande kommunikation är att de får ta aktiv del i sin egen inlärning. Eleverna måste få använda språket som tankeinstrument genom att använda språket i utforskande syfte, exempelvis i små grupper och kollektiva arbetsformer, där eleverna tillsammans utvecklar kunskap. Därefter behöver de, med hjälp av stöttning, organisera sitt tänkande, tolka och omforma sina kunskaper.

Vidare har Lindberg (2001, s.4f) refererat till Inger Wistedt och Mats Martinsson som i sin forskning säger att i de fria samtalen inom gruppen får eleverna träna sig i att använda

språket i ett antal funktioner. Vidare säger de att samspel med andra stimulerar eleverna till utforskande och kan därmed ha en avgörande betydelse. Lärarens roll här är att gripa in då eleverna kört fast, genom att ge professionell handledning och att hjälpa dem vidare (Lindberg, 2001, s.4-5).

Den största skillnaden mellan vardagssamtal och skolsamtal är graden av kontextberoende (Lindberg, 2001, s.5f). Vardagssamtal är ofta kontextberoende medan skolsamtalen ofta bygger på kontextoberoende tal med abstrakta begrepp. Aktiviteter i undervisningen som successivt ökar graden av kontextoberoende utmanar och hjälper elever att utveckla sitt språk. Skolans uppgift här är att bygga broar mellan vardagskunskaper och skolkunskaper och mellan vardagsspråk och skolspråk. Detta är särskilt viktigt i klasser där det finns elever med olika kulturbakgrund och som har skiftande omvärldskunskaper och språkkunskaper (s.5-9).

Aktiviteter i vilka elever tillsammans muntligt och konkret får utforska och utveckla förståelse för olika fenomen och begrepp förbereder för och utgör en viktig brygga till det mer abstrakta och kontextoberoende utforskandet (Lindberg, 2001, s.11). I denna process spelar läraren en viktig roll genom att ge kontextoberoende språkligt stöd.

Rik och varierad kontakt med språket i socialt samspel med andra skapar förutsättningar för en kreativ och utforskande språkanvändning (Lindberg, 2001, s.13f). I samtal sker oftast stöttning genom samtalspartnerns respons. Stöttning i samtal verkar underlättande för språkinläraren och i kollaborativa samtal i mindre grupper ger inläraren utrymme att reflektera över och pröva egna hypoteser om språkanvändning (s.13-18).

Lindberg (2001, s.19f) refererar till Säljö som menar att utifrån ett sociokulturellt perspektiv spelar samtalet i den sociala interaktionen en nyckelroll i all språk- och kunskapsutveckling. Den sociala interaktionen fungerar som stöd och har en medierande funktion. Har vi inte full kontroll över kunskaper och färdigheter är vi alla beroende av någon typ av stöd utifrån. Det vi kan göra tillsammans och med stöd av andra idag kan vi klara av själva imorgon. Den *proximala utvecklingszonen* utgör enligt Lindberg avståndet mellan befintlig utvecklingsnivå och den nivå som vi kan klara av idag med hjälp av stöd från andra. Zonen för närmaste utveckling handlar om utvecklingspotentialer och hur utveckling kan ske med hjälp av språkligt och praktiskt stöd. Scaffolding, stöttning genom socialt samspel, av en mer kompetent individ eller kollektivt från klasskamrater kan fylla många olika funktioner. Det kan bland annat bidra till att väcka intresse och motivation för en uppgift, underlätta, hantera frustration, uppmuntra och bidra till att intresset upprätthålls (s.19-20).

Samtalet menar Lindberg (2001, s.21) är ett verktyg som möjliggör didaktiska möten. Det skapar förutsättningar för elevernas språkliga, sociala, kulturella och kognitiva kunskapsutvecklande.

> ”Genom ett lyhört och responsivt samtalsstöd kan läraren med utgångspunkt från elevernas idéer, tankar och erfarenheter bistå eleverna i deras språk- och kunskapsbygge genom att stimulera till reflexion, analys, kritiskt tänkande och inte minst ett utforskande socialt samspel elever emellan ” (Lindberg, 2001, s.21).

2.3 Stöttning

Cummins (2001) har en teori om hur språkfärdigheter utvecklas, här spelar kontext, krav och stöttning stor roll. Han beskriver sin teori med hjälp av en kvadrant och utifrån hans modell och teori (Cummins, 1996, s.57-60) har jag gjort en tolkning.

BICS	
Kvadrant A: är den enklaste nivån i en kontextbunden miljö med låg grad av kognitivt krav	Kvadrant C: är en svårare nivå med lågt kontextberoende och med låg grad av kognitivt krav
Kvadrant B: är en svårare nivå i en kontextbunden miljö med hög grad av kognitivt krav	CALP Kvadrant D: är den svåraste nivån kontextoberoende med hög grad av kognitivt krav

Figur 1: Cummins modell för språkinlärning (min tolkning).

Cummins (2001, s.66) skiljer mellan BICS (Basic Interpersonal Communication Skills) som är beroende av en konkret situation och som kräver låg kognitiv förmåga och CALP (Cognitive Academic Language Proficiancy) som handlar om kommunikation på mer avancerad nivå, är kontextoberoende och kräver hög grad av kognitiv förmåga. Förenklat kan man säga att BICS handlar om vardagsspråk och CALP om abstrakt språk för bland annat problemlösning.

En kommunikationssituation som är situationsbunden och kontextberoende (kvadrant A) bygger ofta på aktiv respons och här är det lättare att förmedla mening och förståelse än i en kontextoberoende kommunikationssituation där kommunikationen ofta utgår från begrepp som kräver viss förförståelse och tolkning (kvadrant D) (Cummins, 2001, s.67). I den kontextoberoende kommunikationssituationen är det svårare att framgångsrikt förmedla mening till alla då denna situation endast bygger på hög tolkningsförmåga av begrepp och andra utvecklade språkkunskaper.

Vardagsspråket, utanför klassrummet, är ofta kontextbundet medan många av de språkliga krav som ställs på elever är kontextobundna och därmed kräver högre grad av kognitiv förmåga och ju äldre eleverna blir desto högre krav på kontextoberoende kommunikationsförmåga ställs det (Cummins, 2001, s.68). Cummins menar att den språkliga progressionen ska gå från den helt kontextbundna kommunikationen med låg grad av kognitiva krav till den kontextoberoende kommunikationen i vilken hög grad av kognitiv förmåga krävs. Men hur hjälper man då barnen dit?

Om det i undervisningen inte finns någon kognitiv utmaning som lockar eleverna vidare, till att gå utanför sin egen förmåga kommer de förmodligen att stanna kvar på en låg språklig nivå (Cummins, 2001, s.66f). Kognitiv utmaning med stödstrukturer (scaffolding) i kontexten är därför ett måste för att hjälpa elever att utveckla språket. Aktiviteter som skapar förutsättningar för kognitiva utmaningar med stöd av kontext som exempelvis samspel och interaktion kan här verka avgörande och utvecklande. Vidare menar Cummins att undervisning med hög kognitiv svårighetsgrad och med stöd av kontext skapar förutsättningar för och bidrar till god språkutveckling. (s.66-72).

Interaktionerna elever och lärare emellan är av större betydelse för elevernas språkutveckling och framgång än någon annan metod (Cummins, 2001, s.132) (min översättning).

2.4 Undervisning i dialogisk kontext

Dysthe anser att det finns olika slags undervisning (*presenterande* och *socialt interaktiv*) som båda behövs och är grundläggande för lärande, men att socialt interaktiv undervisning tillåter dialogiska samtal, diskussioner och möjligheten att ställa konkreta frågor, vilket presenterande undervisning inte ger på samma sätt (1996, s.52). Undervisning som präglas av socialt samspel bidrar till att eleverna även kan tillägna sig andra människors kunskaper och tankar och göra kunskapen till sin egen (s.47).

Undervisningssituationer styrs av lärarens syn på elever och på lärarens syn på lärarrollen (Dysthe, 1996, s.53f). Endera betraktar läraren eleven som passiv och tom eller som aktiv och kompetent. Beroende på den elevsyn läraren har kommer hon/han att se sin roll som förmedlande, tillrättaläggare av elevens eget sökande eller som handledare i det att läraren stimulerar och utmanar elevens naturliga nyfikenhet (s.53-55).

Dysthe (1996, s.54) framhåller att Vygotskij gav läraren en central position i det att han menade att läraren aktivt kan främja utveckling och lärande i det att hon/han själv går in i

inlärningsprocessen och genom Vygotskijs beskrivning av ”den nära utvecklingszonen” och av ”stödstrukturer” visar Vygotskij hur viktig läraren är (s.55). För att elevens potentiella utveckling och lärande ska ske behöver undervisningsaktiviteterna ligga en bit ifrån elevens aktuella förmåga, vilket är vad ”den nära utvecklingszonen” handlar om.

Det stöd och den hjälp som vuxna och kamrater ger i den nära utvecklingszonen kan ges genom direkt samspel, individuellt eller till grupper och handlar om att bygga upp strukturer och hjälpa elever där de befinner sig idag, nyttja den nära utvecklingszonen och hjälpa elever att komma vidare till den möjliga utvecklingsnivån (Dysthe, 1996, s.56). För ett fungerande samspel behövs mening och förståelse, vilket uppstår i det verbala samspelet mellan lärare och elever i dialogiskt undervisning (s.221).

I dialogisk undervisning som präglas av samtal ger läraren eleverna, genom autentiska frågor, möjlighet att göra sina tankar och funderingar synliga och diskussionerna kring frågorna synliggör elevernas kunskap, förståelse, tolkning och reflektioner kring det som diskuteras (Dysthe, 1996, s.58f). Den uppföljning och positiva bedömning läraren ger genom att bygga vidare på elevernas svar, skickar signaler till eleverna om att deras svar räckte till och var bra. Läraren tar tillvara på elevernas tankar och kunskaper och bygger vidare på dem (s. 58-59).

Om elevernas inlärningspotentialer ska kunna utnyttjas helt och fullt behövs det flerstämmiga/dialogiska klassrummet och här spelar klassrummets kontext en viktig roll, menar Dysthe (1996, s.220f). De mest avgörande egenskaperna är mening som skapas genom samspel och förståelse som i sin tur uppstår i samspelet mellan lärare och elever då de samtalar med och lyssnar på varandra (s.221). Dysthe framhåller Bachtins dialogbegrepp, som innebär att förståelsen är aktiv och social och att dialogen därmed är grundläggande för att det är tillsammans som ”vi” hittar meningen (s.228).

Det gäller att den potentiella flerstämmigheten i klassrummet utnyttjas för det är inte alla som är verbalt aktiva av olika anledningar, därför har läraren en avgörande roll i att hjälpa eleverna att dra nytta av den inlärningspotential som ligger i flerstämmigheten (Dysthe, 1996, s.230f). För att få eleverna engagerade i undervisningen kan läraren använda sig av autentiska och öppna frågor, vilket utmanar deras tänkande och hjälper dem att upptäcka nya samband. Här blir även eleverna viktiga medspelare i undervisningen och inlärningen en aktiv process (s.230-232).

Samspel och dialog är centrala delar i lärandet och här gäller det att lärare har höga förväntningar på elevernas bidrag, uppmuntrar och kontinuerligt använder sig av dem i sin

undervisning (Dysthe, 1996, s.241). Ett flerstämmigt klassrum handlar om språkets centrala betydelse för inlärning, som både är en individuell kognitiv och en social kommunikationsprocess (s.221).

2.5 Ämnesintegrerat arbetssätt

Begrepps-, kunskaps- och språkutveckling är ömsesidigt beroende av varandra och *alla* lärare måste stötta *alla* elever och skapa förutsättningar för dem att utveckla såväl sitt språk som sina ämneskunskaper, menar Gibbons (2009, förord).

Undervisning ses som en integrerad social process i vilken både lärare och elever är aktiva deltagare och kunskap är något de bygger upp tillsammans (Gibbons, 2009, s.12). Lärande är ett gemensamt arbete som främjar elevernas kunskapsmässiga, språkliga och personliga utveckling.

Ett ämnesintegrerat arbetssätt handlar om att använda språket i meningsfulla sammanhang (Gibbons, 2009, s.161ff). Språkundervisning blir mer effektiv när eleverna får möta ett meningsfullt språk i ett naturligt sammanhang och lärs bäst in när det behövs. Vidare pekar Gibbons på fördelarna med att arbeta ämnesövergripande och i heterogena klassrum (s.161-163).

Genom att tala och använda språket erövrar man det och gör det till sitt eget och när elever talar om ett ämne och använder språket tillsammans med andra, lär de sig både om språket och om världen (Gibbons, 2009, s.12). Språkinlärning och utveckling är en process och de sociala sammanhang barn befinner sig i är avgörande för om och hur väl de lär sig språket.

Enligt den sociokulturella inlärningsteorin sker lärande och utveckling genom samspel med andra och grunden för utveckling ligger inom zonen för närmaste utveckling (Gibbons, 2009, s.26). Den stöttning läraren ger har avgörande betydelse för att eleverna ska lyckas. Stöttning handlar om en tillfällig hjälp som läraren ger eleverna för att de senare ska kunna göra samma uppgift utan hjälp. Den leder eleverna vidare mot nya begrepp, nya nivåer av förståelse och mot nya färdigheter (s.29). Här är det viktigt att lärare har höga förväntningar på eleverna och att skapa undervisning som leder framåt så att elevernas kunskaper byggs på.

Det talade språket är en viktig bro till det kunskapsrelaterade språk eleverna möter i skolan, och Gibbons (2009, s.35f) skriver att Vygotskij betonar vikten av interaktion vid inlärning och att dialogen skapar möjlighet till tänkande. Barn måste stimuleras till att ”tänka

högt” vilket kan göras genom att låta eleverna få utforska och reda ut begrepp, pröva idéer genom att fråga och genom att reflektera över andras tankar (s.35-36).

2.6 Svenskämnets kärna

En välutvecklad språklig förmåga är nödvändig för elevens utveckling inom alla skolans ämnen och det är lärarens uppdrag och ansvar att stötta elever att tillägna sig denna förmåga (Myndigheten för skolutveckling, 2007, s.26). Svenskämnets kärna handlar om att utveckla elevers kunskaper och möjligheter att verka som aktiva och delaktiga samhällsmedborgare. Flerstämmighet och dialogiska sammanhang är ett av många arbetssätt för att öka måluppfyllelsen. Då elever engagerar sig och samtalar med varandra bygger de upp en gemensam kunskap och interaktionen skapar förutsättningar för eftertanke och omprövning (s.26).

> ”Undervisningen ska vara likvärdig, men behöver för den skull inte vara lika för alla elever. En likvärdig undervisning innebär att elever, oavsett kön och trots skilda erfarenheter ska garanteras en språklig säkerhet som möjliggör ett aktivt deltagande i samhällslivet. Utgångspunkten är ett ämne där elevers skilda erfarenheter möter undervisningen, vilket leder till en ny kunskap och utveckling” (Myndigheten för skolutveckling, *Svenska – en samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning*, 2007, s.30).

3 Metod och material

I följande kapitel belyser jag forskningens metodval och genomförande.

3.1 Metodval

För att genomföra mina undersökningar valde jag att använda mig av kvalitativa datainsamlingsmetoder, intervju med undervisande klasslärare samt två olika observationsmetoder i helklass. Då jag planerade mina metodval tog jag hänsyn till vad Patel & Davidsson skriver (2003) i det kapitel som heter Tekniker för att samla information.

Då jag gjorde en fallstudie fanns ingen anledning att göra kvantitativa undersökningar, vilket enligt Patel & Davidsson (2003, s.98) innebär att göra mätningar. En fallstudie undersöker ett fenomen i sin realistiska miljö (Backman, 1998, s.49), vidare är fallstudier särskilt tillämpliga där studieobjekten är komplexa. Dess syfte kan ha olika avsikter bland annat undersökande, vilket också syftet med min studie var.

Jag valde att göra en personlig kvalitativ intervju med låg grad av strukturerade frågor och med låg grad av standardisering. Figur 2 nedan är inspirerad av figur 13 (Patel och Davidsson, 2003, s.72)

	Hög grad av strukturering	**Låg grad av strukturering**
Hög grad av standardisering	Enkät med fasta svarsalternativ intervjuer där man önskar göra en *kvantitativ analys* av resultaten	Enkät eller intervju med öppna frågor
Låg grad av standardisering	Fokuserande intervjuer	Intervjuer där man önskar göra en *kvalitativ analys* av resultaten

Figur 2: Exempel på olika typer av intervjuer och enkäter beroende på hög eller låg grad av strukturering och standardisering (min tolkning).

Jag valde strukturerade och öppna frågor för att komma åt tanken med lärarens sätt att undervisa på och låg grad av standardisering för att jag ville göra en kvalitativ undersökning och ge läraren utrymme att kunna svara fritt. Enligt Patel & Davidsson (2003, s.72) möjliggör låg grad av strukturering och standardisering utrymme för intervjupersonen att fritt få dela egna tankar och reflektioner.

Som huvudinstrument för mina undersökningar kändes det självklart för mig att välja observationsmetoden eftersom den ger möjlighet att studera skeenden i sina naturliga

sammanhang (Patel & Davidsson, 2003, s.88). Vissa av observationstillfällena valde jag även att videofilma för att kunna fånga en så heltäckande bild som möjligt, men också för att kunna jämföra observationerna. Observation med videofilmningar kommer jag endast att använda för att kunna komplettera övrig observation i de fall det stärker tillförlitligheten av resultaten.

I min observatörsroll valde jag att vara känd och deltagande och jag använde observationsmetoden i utforskande syfte. Patel & Davidsson (2003, s.95-96) menar att om en observatör är känd av gruppen kan det medföra att gruppens naturliga beteende störs, men eftersom eleverna i klassen kände mig väl tänkte jag att min närvaro inte skulle komma att påverka deras naturliga beteende, jag ville ta den risken. Det fanns även fördelar med att vara deltagande och känd, en känd observatör har möjlighet att ställa frågor och att interagera, vilket kan öppna upp för observatören att erhålla mer information (2003, s.96). Observationerna var strukturerade på det viset att jag observerade och dokumenterade specifika undervisningssituationer i vilka nyheter och väder låg som grund för undervisningen.

I mina observationer ville jag samla information om de ämnen, ord och begrepp som togs upp, hur frågeställningar löd och hur interaktionsmönstren såg ut. Jag ville även särskilt titta på de diskussioner som följde efter nyheterna, som resultat av de frågor läraren eller eleverna ställde. När jag gjort mina observationer och videofilmningar ämnade jag kategorisera materialet noggrant efter specifika kategorier med syfte att kunna identifiera vissa ord, begrepp och ämnen. Till slut ville jag analysera materialet för att kunna dra slutsatser utifrån de resultat jag fått.

Genom intervjun ville jag skapa mig en bild av hur undervisande lärare tänkte om Nyhetsmorgon (vilket är den stund på morgonen då barnen tittar på nyheter och pratar kring det som de sett) och genom att observera ville jag undersöka specifikt utvalda undervisningssituationer för att skapa mig så rik kunskap som möjligt och bättre förståelse för vad som faktiskt hände i ett klassrum där nyheterna låg som grund för pedagogisk verksamhet.

3.2 Etiska hänsynstaganden

Min studie bygger på en intervju med en lärare och på observationer i en årskurs 5 under specifika tillfällen. Vad gäller datainsamling och analys valde jag att utgå ifrån Vetenskapsrådets (2007) forskningsetiska principer och krav, vilka är *informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet*.

Innan jag började min studie undersökte jag möjligheten att få genomföra den på önskad skola. När jag fått ett godkännande var jag var noga med att informera alla deltagare om studiens syfte och genomförande. Det gjorde jag genom att skicka ut ett missivbrev (bilaga 1) till berörda informanter. Jag gav i ett tidigt skede informanterna möjlighet att ta ställning till om de ville vara med i min studie eller inte, och gällande videofilmning som observationsmetod inhämtade jag vårdnadshavarens samtycke. Som undersökare anser jag att det är mycket viktigt att respektera varje informants anonymitet och därför var jag noga med att upplysa informanterna om att allt observationsmaterial skulle hanteras konfidentiellt och endast användas som grund för mitt examensarbete, för att sedan makuleras, allt enligt Vetenskapsrådets (2007) forskningsetiska principer och krav.

3.3 Urval

Jag planerar att genomföra min undersökning i en årskurs 5 i en mellanstor skola i Sverige. Jag har gjort ett bekvämlighetsurval genom att välja en klass som är mig bekant. Klassen har 23 elever och består av en heterogen grupp vad gäller kön, språk, nationalitet, socioekonomiska förhållanden, förutsättningar och behov. Undervisande lärare är en erfaren svenska/SO lärare med tio års yrkeserfarenhet.

3.4 Genomförande

Jag kommer nu under följande tre punkter att noggrant beskriva hur jag gått till väga då jag genomfört mina undersökningar.

3.4.1 Intervju med undervisande lärare

Några veckor innan jag påbörjade min studie kontaktade jag undervisande lärare och informerade om studiens syfte och genomförande, jag frågade även om samtycke till en personlig intervju med henne. Hon tackade ja och vi bokade ett intervjutillfälle vid vilket jag även lämnade det missivbrev jag skrivit till alla informanter. Läraren skulle vid senare tillfälle kopiera och dela ut det till tilltänkta informanter.

Innan stundande intervjutillfälle förberedde jag mig väl genom att skriva ett dokument med frågor på (bilaga 2) som jag ansåg vara relevanta och som till stor del kunde ge en god bakgrundsbild till undervisningssättet ”Nyhetsmorgon” och som jag ansåg kunde ge mig viktig information för min studie. Sammanlagt hade jag förberett elva frågor. Dokumentet med frågor skickade jag till min handledare för godkännande.

Intervjun ägde rum i ett av skolans klassrum vecka nio, 2012. Endast jag och

intervjupersonen var närvarande och atmosfären kändes lugn och trygg. Intervjupersonen är en erfaren svenska/SO-lärare med tio års yrkeserfarenhet och innan jag började intervjua klargjorde jag återigen syftet och på vilket sätt lärarens bidrag skulle komma att användas för min uppsats.

Intervjun pågick cirka tjugo minuter. Det material jag använde mig av var det frågeformulär jag tidigare hade skrivit samt en lånad diktafon med ett inbyggt USB. För att transkribera materialet behövde jag en dator.

3.4.2 Observation i klassrummet

Först vill jag ge en bakgrundsbeskrivning till hur de undervisningstillfällen jag observerat ser ut.

Alla dagar i veckan utom på torsdagar börjar eleverna sin arbetsdag med enskild tyst läsning till lugn och harmonisk musik i cirka tio minuter. Därefter kopplar läraren upp sin dator till internet och tillsammans tittar de sedan på morgonnyheter och väder från TV4.se, som visas genom en projektor på en stor vit duk i klassrummet. Det är vuxennyheter som visas och tillsammans brukar nyhetssändningen och vädret ta cirka sex till sju minuter.

Innan jag började mina observationer var jag tvungen att noga gå igenom svaren jag fått tillbaka från det missivbrev som tidigare skickats ut, för att se om och i så fall vilka barn som ej ville eller fick delta i mina undersökningar. Under en period på fyra veckor våren 2012 hade jag förmånen att följa den klass jag ville observera och sammanlagt gjorde jag sju observationer. Observationerna var strukturerade på det viset att jag observerade och dokumenterade specifika undervisningssituationer i vilka nyheter och väder låg som grund för undervisningen.

Under det att nyheterna visades skrev jag ner stödord till vad som sades, detta gjorde jag för att strukturera och underlätta för kommande dokumentation kring eventuella frågor och diskussioner. Efter att eleverna sett nyheterna och vädret började läraren fråga eleverna kring nyhetsstoffet. Eleverna kom även själva med frågor och funderingar. Jag dokumenterade frågeställningar, ord, begrepp och de ämnen inom vilka frågorna tillhör. Jag skrev strukturerat för att underlätta för kommande arbete med kategorisering.

Beroende på vilka nyheter som visades varade nyhetssändningen och diskussionerna tillsammans olika länge, allt ifrån 30 till 60 minuter. Det material jag använde för att dokumentera det jag såg, hörde och upplevde var papper och penna. Efter varje observation gick jag igenom det jag dokumenterat. Jag delade in nyhetsstoffet i fem olika kategorier,

ämne, ord/begrepp, namn/platser, läraren kopplar till det som ligger nära/jämförelser och frågor/annat. Jag valde dessa kategorier för att underlätta inför kommande sortering och analys av materialet.

3.4.3 Videofilmning i klassrummet

Utgångsläget för observationer med videofilmning var de samma som föregående observationer. Syftet med att videofilma var att skaffa mer material för att i resultatdelen kunna komplettera observationerna med vad som noterats vid filmningen, i de fall det stärker tillförlitligheten av resultaten.

Skillnaden mellan observationerna och filmningen bestod dock i att istället för att dokumentera för hand det som sågs, hördes och upplevdes, det filmades. Ibland skrevs stödord ner på papper under filmningens gång. Videofilmningen var strukturerad på det viset att specifika undervisningssituationer, i vilka nyheter och väder låg som grund för undervisningen, filmades. Sammanlagt videofilmades fem sådana undervisningssituationer som varade allt ifrån 30 - 60 minuter beroende på vilka nyheter som visades. Tre av fem videofilmningar kommer att redovisas i de fall de anses stärka tillförlitligheten av resultaten. Det material som användes var en videokamera, papper och penna. Efter varje videofilmning analyserades och delades materialet in i fem olika kategorier nämligen: ämne, ord/begrepp, namn/platser, läraren kopplar till det som ligger nära/jämförelser och frågor/annat.

3.5 Tillförlitlighet

Jag anser att begreppet tillförlitlighet känns som ett relevant begrepp i min kvalitativa studie. Jag kommer att inta ett kritiskt vetenskapligt förhållningssätt till det empiriska materialet för att lära känna det bättre. Jag är medveten om att tidigare erfarenheter och förförståelse av arbetssättet med nyheter kan komma att påverka mina tolkningar (Patel & Davidsson, 2003, s.105). Jag har valt att använda olika datainsamlingsmetoder för att ge en fyllig bild samt för att ge underlag för rikare och mer tillförlitlig tolkning (s.104).

Vid transkriberingen av intervjun (bilaga 3) har jag varit mycket noggrann och tagit med kortare pauser och hummanden. Ett transkriberat material stärker trovärdigheten och ger möjlighet för andra att granska materialet och bilda sig en egen uppfattning (Patel & Davidsson, 2003, s.105), vilket även gäller de tolv observationerna som finns att läsa som helhet i bilaga 4 och 5.

4 Resultat

I följande kapitel redovisas resultatet av undersökningarna, vad som sagts i intervjun och vad som kommit fram i observationerna. Med anledning av det omfattande observationsmaterialet, tolv observationer och fem videofilmningar, redovisas inte det hela empiriska materialet kring genomförda observationer, vilket innebär att endast tre av fem videofilmningar redovisas där de anses kunna stärka tillförlitligheten av resultaten.

4.1 Resultat från intervju

Syftet med den personliga kvalitativa intervjun (bilaga 3) som jag gjorde med undervisande lärare var att undersöka när, hur och varför hon visar nyheter och hur hon tänker kring nyheter som grund i undervisningssituationer. Jag kommer här att redogöra för detta genom att återberätta vad som sades under intervjun och jag kommer även att referera till och citera delar av intervjun.

Läraren berättar att innan hon fick en projektor till klassrummet tittade de på nyheterna på TV bara en gång i veckan. Hon säger att ”… jag tror och tycker att det är bra för eleverna att titta på nyheterna, sporten och vädret. Jag tror att det ger en vardagskunskap, gör det, och då väljer vi också att titta på vuxennyheter, gör vi och sen så kan man få in många ämnen i det”. Undervisningssituationerna förbereder hon sällan mer än att hon lyssnar på nyheterna på P1, i bilen, på väg in till jobbet för att ha ”…lite koll på vad det är som har hänt”.

En av mina forskningsfrågor var att ta reda på vilka konsekvenser nyheterna får för den undervisande läraren. Läraren säger att beroende på vilka nyheter det är kan det få konsekvenser för vad de fortsätter att jobba med under dagen. Vidare säger hon att ” Det underlättar på det sättet att jag får in mycket begrepp att vi får in mycket ämnen, att vi kan dra ner kartan och titta vad huvudstaden heter någonstans och så vidare så att det, ja det är, så att det bara är positivt för mig också och för eleverna”.

Vilka konsekvenser nyheterna får för undervisningssituationen? Läraren berättar att genom att titta på nyheterna kan förbereda och ge förförståelse för vissa ord och begrepp, vilket underlättar för det som senare kommer att tas upp i den planerade undervisningen. Hon nämner att de nu arbetar med Europa och att barnen redan känner till aktuella begrepp såsom republik och monarki, Västeuropa och olika klimat, eftersom de tagit upp dessa begrepp tidigare från nyheterna.

Vilka konsekvenser får nyheterna för eleverna i klassen. Hon svarar:

> Öh, ja, jag tror att det är bra, jag tror att man idag som lärare måste undervisa på så sätt att det, man tar upp begrepp och det är ju det som jag gör efter, efter nyheterna, vad var det här? vad betydde det här?...och förklarar ord och eftersom det blir mer mångfald i klassrummena så kan man också se att, att man gör begreppen så att det blir förtrogna med dem också, inte bara hör det här en gång eller någonting, man ….. det blir ju ofta samma begrepp som upprepas ändå i nyheter och sånt härnt, så, så är dom med på ett annat sätt och det är ju så , har man en förkunskap och vet lite grann så blir ju saker mer intressant också. Så att jag tror att det hjälper till mycket. Tror jag… att öka ordförrådet hos många.

Läraren får berätta vilka fördelar hon ser med detta undervisningssätt:

> Ja det blir ju dom fördelarna som vi pratade om att man får begrepp och man får en förförståelse kanske för andra ämnen man berör andra ämnen man man kanske inte går in så där helt och hållet men man berör saker som …..eum ….som dom kommer att få möta så småningom i andra ämnen och då vet man, man har hört dem, jag man har förförståelse för saker, det tycker jag är den stora fördelen att man vet vad som händer i världen, att vi får ta upp saker som man kanske inte har tänkt att man ska ta upp heller, eum… det kan vara svåra saker som har varit om barnmisshandel eller sexuella övergrepp eller sådana saker så blir det ett, ett naturligt sätt att ta upp det i, i stället för att ha undervisning på, på ett sätt så blir det mer naturligt att man reflekterar på det som har hänt i verkligheten…

Vilka nackdelar kan det då ha? Läraren ser inte några direkta nackdelar, men anser att det är viktigt ”…att man försöker få med alla i klassen. Det kan vara så att det är några som inte tycker att det är så intressant kanske, men jag försöker och få med alla”.

På frågan hur hon följer hon upp det som diskuteras och pratas om efter nyheterna svarar hon: ”… ibland kan det bli långa diskussioner, jättelånga som håller på en timme efter nyhetssändningen ibland kanske det bara tar en kvart, så att det är jätteolika beroende på vad barnen nappar på också…”.

Jag undrar om hon tror att hon kan vidareutveckla undervisningen? Det är något hon inte har tänkt på så mycket. Hon märker att barnen själva tittar på nyheterna och säger ”… så jag vet inte om jag vill utveckla, utan jag tycker jag håller det på en bra nivå och sen så får det vara bra så”.

Läraren får fritt utrymme att dela sina reflektioner och hon säger:

> Det som kan vara lite klurigt ibland och som jag var lite, och som jag tycker mindre och mindre klurigt det är när det kommer upp nyheter som jag får för mig kan vara svåra att ta upp, eum att jag inte riktigt visste först, hur man tar upp det så att man inte kränker någon eller så att man inte kliver över gränsen för vad man tycker och sånt härnt eller men jag tycker eller jag har märkt att det gör man inte med barn utan det finns liksom inget som inte är, som inte går att diskutera och lägga på en nivå som dom, dom ställer ju frågorna oftast, så det blir bra tycker jag. Jag gillar verkligen det här sättet.

4.2 Resultat från observationer

Syftet med observationerna var att undersöka klassrumssituationen och samla information om de ämnen som berördes, hur ord och begrepp togs upp och hur frågeställningar löd. Jag ville även undersöka elevernas interaktionsmönster samspel och diskussionerna som följde efter en nyhetssändning.

Resultatet av de sju observationer som gjordes, under en fyraveckors period våren 2012, visas nu i berättandeform och i kronologisk ordning. Vissa observationer kommer även att stärkas genom att ett fåtal utvalda videoobservationer redovisas. Det finns ytterligare videofilmat material, men endast några av dessa redovisas. De fetstilta orden anger vilket ämne jag kategoriserat in nyheten i. De mallar jag använt mig av vid kategoriseringen finns att läsa i bilaga 4 och 5 och samtliga ord och begrepp som bearbetats under Nyhetsmorgon finns att läsa i ordlistan, bilaga 6.

Observation 1, 5/3-2012.

Under första observationstillfället berörs fyra ämnen.

1. Det första är **politik** och de ord och begrepp som diskuteras är president, republik, Duman, konsekvenser, tundra. Nyheten kommer från Ryssland och Sibirien och det namn som nämns är Vladimir Putin. Det som diskuteras efter nyheterna är Ryssland som världens största land, det ligger i både Asien och Europa (Sovjetunionen föll 1989). Läraren visar på kartan var Ryssland ligger. I Ryssland bestämmer Duman. Läraren kopplar nyheten till Sverige och att man i Sverige har monarki och att regeringen bestämmer.
2. Det andra ämnet som berörs är **konflikten** i Syrien. Det är strider i Dara.
3. Det tredje ämnet handlar om **sociala media** och de ord och begrepp som diskuteras är doktorand, Facebook och nätverk. Läraren konstaterar att Facebook är ett nätverk och frågar barnen vad det finns mer för nätverk? Barnen ställer egna frågor och är aktiva.
4. Till sist diskuteras **vädret**. Läraren undrar vad det ska bli för väder? Ord och begrepp som kommer upp är högtryck, blötsnö, fronter, minusgrader och plusgrader.

Observation 2, 6/3-2012.

Under andra observationstillfället berörs sex ämnen.

1. Det första ämnet är **vården.** Här diskuteras vanvård av pensionärer. De ord och begrepp som kommer upp är pensionärer, vanvård och avföring. Nyheten kommer från Torshälla. Barnen använder nyheten och spinner vidare på den genom att koppla den till vanvård av djur, något som några av dem känner till sedan tidigare.

2. Nästa ämne är **politik** och handlar om valet i Ryssland. Oppositionen demonstrerar på Röda torget och anklagar regimen för valfusk. Läraren kopplar nyheten till Sverige och frågar Vilka partier tillhör oppositionen i Sverige? Alliansen, vilka är de? Barnen ger sina svar, inga vidare diskussioner.

3. Nästa nyhet berör en elöverkänslig man i Borlänge. Ämnet kategoriseras som **kemi/fysik** då de ord och begrepp som diskuteras kommer att handla om överkänslighet, allergisk, penicillin, nickel, pälsdjur, klor och pollen. Läraren frågar Vilket landskap ligger Borlänge i? Hur klarar vi oss utan el? För en liten stund pratas det om hur det var förr då vi inte hade el. Vanliga allergier? Läraren kopplar nyheten till eleverna genom att fråga vilka i klassen som är allergiska och mot vad i så fall. Barnen berättar öppet om sina och andras allergier, bland annat mot viss sorts mat.”Jag är allergisk mot pälsdjur”, säger ett barn.

4. Nästa ämne är **våld** och handlar om att EU-parlamentet jobbar för att skydda folk från att bli våldtagna och misshandlade. EU:s huvudkontor ligger i staden Bryssel i Belgien. Läraren visar på kartan var det ligger. Hon kopplar nyheten till barnen genom att säga att Sverige är med i EU. Ett barn frågar ”Vad betyder våldtagen?” De ord och begrepp som sedan diskuteras är EU, EU-parlamentet, straffbart, anmäla, förtal, åtala och hävda.

5. Nyheten som följer handlar om översvämning och ämnet blir **naturkatastrof**. Nyheten kommer från Australien. Läraren lyfter ord som resurser, beredskap och katastrof. Hon säger att Australien är ett rikt land med resurser och
god beredskap/plan för eventuell katastrof såsom översvämning. Nu hade ”endast” två dött. Förra året var det översvämning i Pakistan- ett fattigt land med låg beredskap, vilket resulterade i att många dog. Ett barn säger att ”Hur är det i Sverige?” Vilket gör att samtalet kommer in på att Sverige är ett rikt land med god beredskap.

6. Observationens sista ämne är **väder.** Vädertemperaturen ska vara ”runt nollan” och det varnas för risk för brand i Norrland. ”Var ligger Norrland?”, frågar läraren. Barnen får berätta och visa på kartan. Läraren tar upp hur Sverige är indelat i Norrland, Svealand och Götaland. Läraren frågar hur symbolen ”risk för brand” ser ut? Barnen ger olika förslag och de diskuterar. Läraren använder det barnen säger och bygger vidare på det. Hon ritar symbolen på whiteboarden (en trekant med gul botten och med eld på) och säger att en trekant med gul botten oftast betyder varning för något. Barnen bidrar med förslag på andra varningsskyltar.

Observation 3, 7/3-2012.

Under tredje observationstillfället berörs tre ämnen.

1. Det första ämnet idag är **vapenindustri**. Nyheten handlar om Saudiarabien och om Sveriges inblandning i en vapenaffär. Läraren frågar i vilken världsdel Saudiarabien ligger och när barnen säger i Asien visar hon landet på en världskarta. Det är en halvö. Läraren frågar vilken skillnaden är mellan halvö och ö? Vidare säger hon att landet är en diktatur. En diktatur styrs med och under hot och våld. De ord som diskuteras är halvö, ö, diktatur, tortyr, Bofors och Gripen. Sverige gör vapen. Läraren säger att enligt lag ska Sverige inte sälja vapen till diktaturer och inte till länder i krig. Det blir en diskussion mellan barnen och de pratar om vapen och strategispel.

2. Nu går nyheterna till USA och till Washington DC. Det handlar om **politik** och om valet i USA. Läraren frågar: Vad heter huvudstaden i USA? och berättar utifrån nyheterna att det finns två partier, demokrater och republikaner. Det första valet handlar om vilka som ska vara partiledare inom partierna. Vidare kopplar hon nyheten till Sverige och frågar barnen vilka partier som sitter i regeringen, och vilka som är i opposition. Hon säger att moderaternas partiledare Reinfeldt är ansiktet utåt och att han är vår stadsminister. De ord som kommer att tas upp är demokrater, republikaner och korrespondenter. Ordet korrespondent förklaras för barn som en journalist, och en journalist som jobbar ute i andra länder heter utrikeskorrespondent.

3. Det tredje ämnet denna dag är **våld.** Nyheten kommer från Norge där det spekuleras i vilket brott Breivik begått och vilket han därmed ska åtalas för. Kanske ska han få straff för terrorbrott. I samtalen efter nyheterna reds orden spekuleras och terrorbrott ut. Det sker inga vidare diskussioner.

Observation 4, 16/3-2012.

Under fjärde observationstillfället berörs sex ämnen.

1. Ämnet är **olycka** och handlar om en militärövning i vilken ett Herkulesplan störtade på Kebnekaise. Herkulesplanet var ett fraktflygplan som störtade ner på Sveriges högsta berg. Hur högt är Kebnekaise frågar läraren? Planet var utrustat med nödsignal. Man kör skoter för att leta efter delar. Hur gammal ska man vara för att få köra skoter? Barnen svarar och kommer även med nya frågor. Ord som kommer upp är fraktflygplan/passagerarflygplan, helikopter (en elev lägger till att den har rotorblad och när den står still hovrar den) störta,

krascha, Treriksröset, militärfordon och bandvagnar. Läraren använder kartan och visar var Treriksröset ligger, samt förklarar varför det heter så.

Här vill jag ytterligare stärka vad som sker i en samspelssituation genom att visa resultat från en videofilmning. Nyheten utspelar sig den 19/3 och **ämnet** är olycka. Denna gång frågar läraren igen vad ett Herkulesflygplan är? Vad heter landskapet i norra Sverige? Vilket är Sveriges högsta berg? Hur många meter högt är det? När ett barn svarar ”Det är 2108 meter” säger ett annat barn att ”Det är fel, Kebnekaise är 2111 meter högt”. Läraren tar vid och förklarar att det kan bero på olika källor men att jorden också kan ändra sig. Samtalet fortsätter.

2. **Väder** diskuteras och läraren frågar om det blir varmt eller kallt väder om himlen är klar? Det blir mellanväder om himlen ej är klar. Läraren ritar olika symboler från väderinslagen på nyheterna och under samtalets gång redogörs för orden högtryck, lågtryck och stjärnhimmel.

3. Det blir ett kort inslag om ensamkommande barn och nyheten kategoriseras som **migration/politik.** I klassen blir det diskussioner om hur vi ska ta emot ensamkommande barn och hur de ska placeras.

4. Nästa nyhet handlar om **olycka.** Nyheten tar eleverna till Belgien och till en sorgedag på vilken man sörjer alla barnen som omkommit i en bussolycka. De flesta barnen kom från Belgien. Läraren frågar i vilken världsdel Belgien ligger och vad huvudstäderna i Belgien (Bryssel) och Schweiz (Bern) heter. Inga diskussioner.

Här vill jag ytterligare stärka vad som sker i en samspelssituation genom att visa resultat från en videofilmning. Filmningen skedde ett par dagar innan den förra observationen. Ämnet är **olycka.** Det har skett en bussolycka i Schweiz, många barn har dött, men även några vuxna. Läraren förklarar att Alperna också ligger i Schweiz och att man måste bygga serpentinvägar där. Vad är en serpentin? frågar hon. Barnen svarar och så bygger hon vidare på det och ritar på whiteboarden hur slingriga serpentinvägar ser ut. Varför har man sådana vägar tror ni? frågar hon. Ett barn säger ”För att göra det mindre brant”. Läraren säger att det är en bra tanke och berättar att det kan finnas olika anledningar till att man bygger på det viset.

5. Nyheterna tar barnen vidare till Nordkorea till **politik/konflikt**. Läraren berättar att Nordkorea är den starkaste diktaturen och att världen har kommit överens om att inte skjuta upp satelliter utan att först komma överens om det. Nu är det en konflikt då Nordkorea ämnar göra detta utan en överenskommelse. För att förklara ordet satellit ritar läraren Tellus, sfären

och rymden och visar hur olika satelliter är utsatta på olika omloppsbanor. Nyheten för diskussionerna vidare och ord som kommer att bearbetas är satellit, president, diktatur, omloppsbana, sfär, millisekund, dragningskraft, polstjärnan, Tellus, Jupiter, Venus, universum och astronauter. Barnen är aktiva och kommer med många egna tankar. Ett barn säger ”Det finns TV- och telefonsatelliter i en omloppsbana”.

6. Nästa nyhet kategoriseras som **ekonomi/politik**. Den handlar om att Iran uteslutits ur det internationella banksystemet, vilket innebär att inga pengar får överföras till eller från Iran. Läraren förklarar att världen har reagerat och vidtagit sanktioner/åtgärder på grund av att Iran inte följer de mänskliga rättigheterna. Platser som berörs och ord som kommer upp under diskussionerna är Asien, Teheran, sanktioner, åtgärder, mänskliga rättigheter och diktatur.

Observation 5, 26/3-2012.
Under femte observationstillfället berörs tre ämnen.
1. Dagens nyheter börjar i Frankrike och kategori **brott**. Läraren frågar vad Frankrikes huvudstad heter? En man har blivit gripen i Toulouse för mord på tre barn, tre soldater och en rabbin. Läraren frågar om de vet vad en rabbin är? Ett barn säger ” Det är som en präst”. Läraren bygger vidare på barnets svar. Gärningsmannen flydde från brottsplatsen på en skoter. Läraren kopplar till barnen och frågar vad de tänker på då de hör skoter. Ett par barn svarar snöskoter och läraren säger att ordet skoter även kan betyda vespa. Ordet vespa förklaras som en slags moped/motorcykel. Polisen fick kritik för att inte ha hindrat dödsskjutningarna, då man visste att gärningsmannen hade kopplingar till terrornät. I samtalet och diskussionerna efter nyheterna är det många saker barnen pratar om och de ord och begrepp som lyfts är rabbin, skoter (vespa), antisemitism, proposition, minnesgudstjänst och rasism.

Här vill jag ytterligare stärka vad som sker i en samspelssituation genom att redogöra resultat från en videofilmning som berör samma nyhet. Denna huvudnyhet sändes fyra dagar innan föregående och finns med i min videofilmning. Ämnet är **våld/brott**. Nyheten utspelar sig i Frankrike. I vilken del av Europa ligger Frankrike? frågar läraren. Nyheten handlar om Mohamed Mehrad som har barrikaderat sig i ett hyreshus i Toulouse. Vad betyder barrikadera? frågar läraren. Barnen svarar genom att de hjälper varandra att berätta vad de tror. Läraren fortsätter att berätta att nu försöker polisen förhandla med Mohamed. Att förhandla, vad betyder det? Läraren kopplar begreppet till elevernas vardag och hur de skulle kunna förhandla om att exempelvis slippa läxor i en vecka. ”Vilket var motivet till

dödsskjutningarna? Vad betyder motiv?" Barnen ger sina svar och läraren säger att det finns olika slags motiv. Man kanske vill hämnas. "Varför vill man hämnas tror ni? Hjälper det? Leder det till något bra? Har ni hämnats?" Frågorna leder barnen in i diskussioner, i vilka barnens tankar blir synliga.

Mohamed har låst in sig i ett hyreshus, finns det något hyreshus här i närheten? frågar läraren. Barnen hjälper varandra och de funderar på vad ett hyreshus egentligen är. Då griper läraren in och frågar: "Vad finns det för hustyper?" Barnen räknar upp olika slags hustyper och i diskussionerna diskuteras likheter och skillnader mellan olika hustyper. En elev som har svenska som andraspråk ger förslag på hustyp och säger bilhus. Då får han hjälp med ordet garage. Samtalet fortsätter en lång stund och en mängd ord och begrepp berörs, exakt vilka ord går att se i bilaga 5, sid 77-79.

2. Nästa nyhet handlar också om **brott** och nyheten utspelar sig i USA. Var ligger USA? I Nordamerika. Där har en 17 åring blivit ihjälskjuten då han skulle besöka någon inom ett inhägnat område. Denna nyhet blev stor då man misstänker brott och rasism bakom dödsskjutningen och för att vakten som skjutit inte blir åtalad, säger läraren. Vidare frågar läraren varför man inhägnar områden. Barnen kommer med sina tankar och funderingar. Frågor som kommer upp under samtalet är Vad gör man om man protesterar mot något? Vad betyder demonstrera? Man kan demonstrera mot våld och rasism. De ord som lyfts är inhägnat, protestera, demonstrera, främlingsfientlighet och antisemitism. Diskussionerna leder till att läraren kopplar till att vi alla kan vara rädda för det som är annorlunda. Vi är alla olika och ibland kan man se till det yttre att någon har exempelvis en speciell religion.

3. Nästa nyhet handlar om **politik** i Sverige. Frågor läraren ställer är: Vad är en proposition? Nästan hälften av de propositioner som skulle behandlas och bestämmas om är just nu försenade. Nyckelord är regering, riksdag och proposition.

Observation 6, 27/3-2012.

Under sjätte observationstillfället berörs sju ämnen.

1. Första nyheten handlar om att tre kilo plutonium har skeppats över till USA från Sverige för att slutförvaras där. Ämnet är **konflikt**. Plutonium är ett mycket farligt ämne och det finns illegal spridning och smuggling av uran säger läraren. Läraren frågar: "Vad är ett grundämne?" Vidare frågar hon: "Vad tänker du på då du hör kärnkraftverk?" Barnen ger sina svar och läraren fortsätter med att berätta om att efter Tsunamin blev ett kärnkraftverk förstört

i Japan, på grund av brist på el. Barnen kommer ihåg den olyckan. Läraren berättar att nu utvecklar man kärnvapen fast man har bestämt att man inte mer ska använda dessa vid strid. Andra frågor kommer såsom: ”Har ni hört talas om strålning?” Plutonium ger dödlig strålning. I kärnkraftverk måste plutonium kylas ner annars blir det härdsmälta. Barnen diskuterar vilt och har många tänkvärda kommentarer och tankar. Frågorna och diskussionerna leder vidare till att solen strålar, vid cancer strålar man och mobiltelefoner strålar. I plutonium finns det otroligt mycket energi.

Läraren kopplar till det som ligger nära eleverna: ”Allt har med energi att göra”, säger läraren och eleverna gnuggar sina händer och känner värme. I Hiroshima dog folk genom att de smälte ner av en enorm energi. Läraren berättar utifrån egna erfarenheter om ett kåkhus som står kvar efter atombomben som släpptes över Hiroshima 1945. Konflikten diskuterades under lång tid och orden Plutonium, illegal, uran, uranstavar, kärnvapen, kärnsäkerhet, kärnkraftverk, atombomb, alfa, beta, gamma och strålning lyftes och bearbetades och de platser som nyheten kopplades till var Sydkorea, Seoul, Asien, Japan, Fukushima och Hiroshima.

2. Nästa nyhet kategoriseras som **utbildning/politik**. Det handlar om att 12 % av alla elever som går ut grundskolan ej har behörighet till gymnasiet och att man nu vill göra något åt det. Läraren frågar vad 12 % betyder? (12 av 100) Vad är lagom stora klasser? Eleverna kommer med flera olika svar som de motiverar. Vidare berörs Lärarnas riksförbund.

3. Det nyhetsinslag som följer handlar om att ett farligt virus som sprider sig bland klövdjur. Ämnet är **sjukdom/hälsa.** Läraren frågar: ”Vad är virus? Hur ser klövar ut?” Hon ritar på tavlan och illustrerar, vidare frågar hon: ”Vilka klövdjur det finns?” Diskussionerna kring virus och sjukdomar fortsätter och läraren berättar om att kroppen får ett starkt immunförsvar om den får bra kost och hygien. I kroppen finns massor av soldater. Så fort det kommer in bakterier eller virus i kroppen börjar immunförsvaret kriga. Då blir kroppen varm, man får feber. Läraren förklarar skillnaden mellan virus och bakterie och ritar på whiteboarden för att illustrera. Läraren kopplar nyheten till barnen och berättar vad som händer med kroppen då den får ett vaccin i sig och varför vi vaccinerar oss mot olika sjukdomar. Barnen frågar många frågor, bland annat undrar de Är det därför man bara får vattkoppor en gång? Vad är ”röda hundar”? frågar ett barn som har svenska som andraspråk. Läraren förklarar att det är en sjukdom som heter rödahund. De ord som tas upp och bearbetas är klövdjur (barnens alla bidrag på klövdjur), virus, immunförsvar, vaccination och sjukdomen rödahund.

4. Följande nyhet handlar om **brott och straff**. Läraren lyfter att i alla länder kan man straffas om man begått ett brott, men i vissa länder kan man även få dödsstraff. Hon kopplar nyheten till det som ligger nära dem och frågar: ”Vilka straff kan man få i Sverige om man inte följer lagar?” Barnen brainstormar: fängelse, böter, samhällstjänst, fotboja och livstid. Vidare diskuteras vad som menas med livstids fängelse. Läraren berättar att det finns livstids fängelse upp till 15 år (efter 12 år kan straffet omprövas och då kan man ev. få 15 år till) samtalet fortsätter och läraren säger att fler länder tar bort dödsstraff men i de länder som har dödsstraff ökar antalet avrättningar (och det finns ett mörkertal). Läraren frågar: ”Vad säger ni om dödsstraff?” En elev berättar att hon sett ett program från USA och om dödsstraff, vidare säger hon att de hade använt en elektrisk stol för att döda. En annan elev säger att i Kina skjuts människor till döds vid dödsstraff. Läraren berättar att i Iran kan man bli stenad till döds, halshuggen eller skjuten. Man dödar utan ett vad vi tycker utifrån vårt perspektiv, egentligt brott. En man och kvinna kan till exempel stenas till döds om de haft samlag utanför äktenskapet. Detta tycker inte vi är ett brott. Barnen tänker och funderar. De ord som togs upp under samtalet var dödsstraff, piskrapp, halshuggning, stening, prövotid, fängelse, böter, samhällstjänst, fotboja, livstid och mörkertal.

Observation 7, 28/3-2012.

Under sjunde observationstillfället berörs sex ämnen.

1. Innan läraren visar nyheterna är det ett barn som ser en reklam från Eon om Earth Hour och eleverna börjar prata om att spara el. Ämnet är **energikälla**. Läraren drar nytta av elevernas engagemang och frågar: ”Var och hur gör vi el?” De ord som kommer upp i barnens svar är kärnkraft, solceller, vindkraft, vattenkraft och läraren säger att de använder brunkol i Tyskland och gas i Ryssland. Läraren ställer frågan: ”Vad är en generator?” Barnen kommer med sina svar. Läraren fortsätter att berätta att för att starta vissa motorer behövs ett tändstift, en gnista. Att göra el kostar på mycket för naturen. Spar man energi spar man på Tellus. Läraren säger att vi gör av med mycket energi, en elev kopplar det till sig själv och säger att ”Vi spar på energi i klassrummet efter att skolan fått lampor som styrs av rörelse”.

2. Nästa nyhet handlar om **brott**. En läkare står åtalad för att ha förkortat ett barns liv. De ord som diskuteras är tingsrätt, hovrätt och överklaga. Det blir inga vidare frågor eller diskussioner.

3. Från brott till **brott**. Nyheten handlar om att den årliga ekonomiska brottsligheten på internet genererar 2000 miljarder kronor. Inom EU vill man skapa en myndighet som tillsammans kan arbeta för att bekämpa ekonomisk brottslighet som sker över/genom internet. Läraren säger att EU har sitt huvudkvarter i Belgiens huvudstad Bryssel. De ord som kommer att tas upp och redas ut efter att läraren frågat vad en myndighet är: är myndighet, EU, polismyndighet, skattemyndighet och ekonomisk brottslighet. Läraren kopplar nyheten till deras vardag och säger att det gäller att vara uppmärksam då man är ute på internet då det är lätt att bli lurad. Barnen säger att det brukar komma upp ”pop up” fönster ibland då de är ute på internet, men att de brukar trycka bort dem.

4. Nästa nyhetsinslag handlar om alkohol och kategori **sjukdom/hälsa.** Det dricks alldeles för mycket alkohol i Sverige. Hon frågar: ”Vad är alkohol?” Läraren säger att det finns alkohol i många varor, parfym, handsprit, mm.
”Hur gammal får man vara för att dricka alkohol?” Barnen delar sina tankar och erfarenheter. Läraren säger att man ska vara 18 år för att dricka på restaurang och 20 år för att köpa ut alkohol på systembolaget. De ord som ligger till grund för samtalet är alkohol och systembolaget.

5. Nyheterna tar barnen vidare till Syrien och till **krig**. Läraren frågar I vilken världsdel ligger Syrien? (Asien) Vad heter huvudstaden? (Damaskus) I nyheterna talar det om att Assad har gått med på ett fredsavtal som FN föreslog. Fredsavtal och FN är de begrepp som tas upp. Det blir inga diskussioner.

6. Den sista nyheten i denna observation handlar om en **händelse** i USA. En pilot löpte amok och lämnade sin cockpit och började skrika och yra om Al Qaida. Läraren frågar: ”Vad betyder löpa amok? Vem var Usama bin Laden?” Barnen delar sina tankar och ett barn säger att det var Usama som låg bakom terrordåden i New York (Twin Towers). Läraren hjälper barnen att tillägna sig orden och begreppen löpa amok, Al Qaida, terrorist och terrororganisation.

4.3 Resultat från videofilmning

Syftet med videofilmningarna var att undersöka klassrumssituationen som helhet och särskilt om och i så fall hur läraren och eleverna angrep nya ord, begrepp och ny kunskap och om och hur de i så fall använde sig av dem i diskussionerna. Jag ville även undersöka elevernas interaktionsmönster samspel och diskussioner som följde efter en nyhetssändning.

Hela resultatet av de videofilmningar som gjordes under en tvåveckorsperiod våren 2012 redovisas ***inte*** här. Materialet blir för omfattande för denna uppsats. Tre videofilmningar redovisas dock under rubrik 4.2, i de fall de stärker tillförlitligheten av observationerna. De mallar som använts vid kategoriseringen av de tre videofilmningarna som redovisas finns i bilaga 5.

5 Analys och diskussion

I följande kapitel redogörs hur det empiriska materialet tolkats genom analys och diskussion, därefter diskuteras metodval samt ges en slutsats.

5.1 Analys av intervjun med undervisande lärare

I analysen och diskussionen kring lärarens tankar om nyheter som grund för pedagogisk undervisning kommer jag att försöka besvara mina forskningsfrågor och relatera till och jämföra svaren med teorier i litteraturgenomgången.

Läraren säger att det är bra att titta på vuxennyheter, det ger en vardagskunskap och hon får in många ämnen i det. Genom nyheterna kan hon också förbereda och ge förförståelse för vissa ord och begrepp, vilket hon menar är positivt och underlättar för kommande undervisning. Jag ser att det som läraren säger stämmer överens med vad Vygotskij (2007) säger om begreppsbildning och att det kräver undervisningssituationer i vilka barn kan tillägna sig nya ord och begrepp med generell innebörd. Får barn möta ett obegripligt ord i en begriplig fras och ännu en gång i en annan fras, kan det så småningom börja föreställa sig begreppet, förstå och använda det.

Läraren berättar att genom att ta upp och bearbeta ord och begrepp från nyheterna blir eleverna förtrogna med dem, eftersom det ofta är samma begrepp som upprepas i nyheterna. Det här, menar hon, gör att eleverna får förkunskaper, vilket leder till att då eleverna känner till orden och begreppen blir det ännu mer intressant, dessutom ökar det barnens ordförråd.

Jag tycker att på det sätt som undervisande lärare arbetar med nyheterna fungerar som en slags aktivitet som enligt Lindberg (2001) successivt ökar graden av kontextoberoende, vilket utmanar och hjälper elever att utveckla språket. Det handlar om att bygga broar från vardagskunskaper och kontextbundet språk till skolkunskaper och kontextoberoende språk.

Fördelen med nyheter, menar läraren, är att barn får omvärldskunskap och att det skapar förutsättningar för läraren att ta upp ämnen som hon inte egentligen tänkt ta upp, såsom svåra saker som barnmisshandel och övergrepp. Genom nyheterna kommer de upp på ett naturligt

sätt in i undervisningen.

Enligt läraren finns det inga direkta nackdelar, men hon påpekar att det är viktigt att få med alla, även de som inte tycker att det är så intressant. Personligen tror jag att alla har något att tillföra och Dysthe (1996) säger att det gäller att utnyttja den inlärningspotential som finns i flerstämmighet, därför behöver alla elever göras aktiva. Genom att läraren frågar eleverna autentiska och öppna frågor engagerar hon eleverna och utmanar deras tänkande och genom samspel och dialog görs eleverna aktiva i sin egen inlärningsprocess.

Det jag finner intressant är när läraren berättar att det ibland kan vara ”klurigt” att hantera nyhetsstoffet eftersom hon tycker att vissa ämnen är svåra att ta upp. Hon vill inte kränka någon eller ”kliva över gränsen” som hon säger. Detta har varit svårt men är något som hon mer och mer kan lämna, då hon tycker att det inte finns något ”som inte går att diskutera” och det är oftast eleverna som ställer frågorna. Jag kan se att läraren brottas med hur hon ibland ska hantera nyheter, men utifrån ett språkutvecklande perspektiv anser jag precis som Gibbons (2009) att språkundervisningen blir mer effektiv när eleverna får möta ett meningsfullt språk i ett naturligt sammanhang och att det bäst lärs in där det finns behov av det. Gibbons säger att det finns fördelar med att arbeta ämnesövergripande och i heterogena klassrum, precis som den här läraren gör.

Min slutsats är att läraren är medveten om vilka fördelar och nackdelar nyheter i undervisningen har. Genom hennes stöd hjälper hon barnen att tillägna sig nya ord och begrepp. Enligt Cummins (2001) teori kan jag se att hon genom att utmana och stötta eleverna tar dem från kvadrant A till kvadrant D (se sida 10). Läraren tycker om att arbeta på detta sätt eftersom det verkar underlättande för eleverna i deras språkutvecklingsprocess. Hon har dock inte reflekterat över hur arbetssättet vidare skulle kunna utvecklas, för hon tycker att som hon säger ”håller det på en bra nivå och sen får det vara bra så”. Kanske har mina frågor och hennes deltagande i min undersökning gett henne nya perspektiv.

5.2 Analys av observationer i klassrummet

Jag kommer nu att analysera och diskutera mina observationer, både med och utan videofilmning. Jag har strukturerat textmaterialet utifrån frågeställningar som jag anser hjälper mig att förstå vad som verkligen händer i en undervisningssituation då nyheterna ligger som grund. Jag kommer även att relatera mina diskussioner till de forskare vars teorier jag tidigare presenterat i mitt arbete.

Hur ser klassrumssituationen ut?

Det jag har sett i mina observationer är att undervisningen både är presenterande och socialt interaktiv, som båda enligt Dysthe (1996) är grundläggande och behövs för lärande. Nyheterna presenterar det som kommer att ligga som underlag för samtal och diskussioner, vilket i sin tur ligger till grund för den socialt interaktiva undervisningen. Det kan handla om exempelvis politik, utbildning, naturkatastrofer och brott. I den interaktiva undervisningen tillåts dialogiska samtal och läraren stödjer och utmanar eleverna vidare genom att fråga autentiska och konkreta frågor. Klassrummet är dialogiskt i den meningen att det finns utrymme för alla elever att få göra sin röst hörd. Läraren frågar ofta frågor med frågeorden vad (”Vad är virus?”), var (”Var och hur gör vi el?”, vilka (”Vilka klövdjur finns det?”), hur (”Hur gammal får man vara för att dricka alkohol?) och varför (”Varför inhägnar man områden?) och väcker tankar genom att återkoppla till nyhetsstoffet. Eleverna får när som helst räcka upp handen och säga vad de tänker på eller fråga en fråga de har.

Hur angriper läraren nyhetsstoffet i mötet med eleverna?

Läraren tar upp aktuella ord och begrepp från varje nyhetsinslag. Hon gör det genom att fråga eleverna om nyhetsstoffet och dess inslag. Hon hjälper barnen att orientera sig i världen genom att visa på en karta (Sverigekarta, Europa eller en världskarta) var de befinner sig i förhållande till den ort, plats, land eller den kontinent som nyheten utspelar sig. Exempel på frågor hon ställer är: ”Vad heter landskapet i norra Sverige?” ” Var ligger Bryssel?” ”I vilken världsdel ligger Belgien?”

Cummins (2001) menar att elever behöver kognitiva utmaningar i undervisningen som lockar vidare till att gå utanför sin egen förmåga. Jag kan se att nyheterna skapar förutsättningar för kognitiva utmaningar och att läraren utmanar genom att fråga om vissa ord och begrepp som används i nyheterna. Hon stöttar eleverna att göra begreppen till sina egna, genom att koppla dem till något som ligger nära dem.

En nyhet (kategori) som läraren tog upp var angående tre kilo plutonium som skeppats över från Sverige till USA för att slutförvaras där. I denna nyhet fanns det många svåra ord och begrepp med, såsom plutonium, illegal, uran, kärnvapen, kärnsäkerhet, atombomb, och olika slags strålning (alfa, beta och gamma). Vad läraren gör då är att börja fråga Vad är ett grundämne? Vad tänker ni på då ni hör kärnkraftverk? Utifrån barnens svar bygger hon sedan vidare på barnens nya frågor, vilket leder samtalen vidare till strålning och energi. Läraren kopplar orden och begreppen till det som ligger nära genom att säga att ”allt har med energi

att göra". För att barnen ska förstå vad energi är säger hon att barnen ska gnugga sina händer (det blir varmt). Här får de omedelbart känna och uppleva vad energi är, vilket gör att de får en förståelse för vad energi är och kan koppla det till nyheten.

Undervisningen på detta sätt leder till att vardagliga och vetenskapliga begrepp får mötas, vilket hjälper elever att bättre förstå omvärlden (Vygotskij, 2007).

Hur använder läraren och eleverna sig av orden och begreppen som kommer upp?
De ord, begrepp och nyheter som kommer upp diskuteras ofta på en hög kognitiv nivå med hjälp av läraren (Cummins, kvadrant C, se sid 10). Ibland om barnen har svårt att förklara vad ett visst ord eller begrepp betyder hjälper de varandra framåt och ibland använder de synonymer. Detta är vad som hände en gång då barnen utifrån en nyhet om en brottsling som barrikaderat sig i ett hyreshus skulle fundera på vad barrikadera betyder. Här hjälpte barnen varandra genom att bygga på varandras tankar och genom att tillsammans använda språket som tankeverktyg kom de fram till en gemensam lösning.

Det stöd läraren ger är oftast språkligt och här används språket först som tankeredskap, men också med stöd av bild (hon ritar och illustrerar) och ibland genom att låta barnen få erfara, "göra och känna energi", då de gnuggar sina händer för att göra värme eller då de får känna på sina bäcken då nyheten handlar om foglossning. Orden och begreppen diskuteras och får här en generell innebörd. Lindberg (2001) säger att eleverna måste få använda språket som tankeinstrument i utforskande.

Jag återkopplar nu till nyheten jag skrev om innan om den brottsling som barrikaderat sig i ett hyreshus. I nyheten försöker polisen förhandla med brottslingen. Läraren frågar vad förhandla betyder. Vidare kopplar hon det till elevernas vardag genom att berätta om hur de skulle kunna förhandla om en läxfri vecka. Brottslingen hade skjutit ihjäl flera människor och polisen söker motivet till dödsskjutningarna. Läraren frågar vad motiv betyder. Barnen ger sina svar och läraren berättar att motiv kan betyda olika saker (ex. motiv på en tavla) och ordet motiv får en generell betydelse. Vidare säger läraren att det kan finnas olika motiv till varför han ville döda.

Diskussionerna leder vidare till nya utmanande frågor Varför vill man hämnas tror ni? Hjälper det? Leder det till något bra? Har ni hämnats? Frågorna skapar förutsättningar för eleverna att använda språket som tankeverktyg för sökande efter mening och förklaringar. När barnen ger sina svar, tankar och funderingar blir barnens tankar synliga.

Det som händer i diskussionerna och samtalen kring det som tagits upp är att ofta väcks

nya tankar och frågor som för samtalet vidare. Dessa gemensamma samtalssituationer är regelbundet förekommande och fungerar som ett verktyg för sökande efter meningar och förklaringar. Samtalen och resonemangen speglar även elevers olika perspektiv och vidgar helhetsbilden (Lindberg, 2001).

Hur ser interaktionsmönstren ut?

Oftast är läraren den initiativtagande, då hon är den som frågar eleverna frågor utifrån nyhetsstoffet, men även eleverna tar egna initiativ till att fråga eller berätta om något som väcker deras tankar.

En morgon innan läraren sätter på nyheterna får ett barn syn på en reklam om Earth Hour. Barnet lyfter reklamen (vad Earth Hour betyder osv.) och genast drar läraren nytta av barnets engagemang genom att fråga Var och hur gör vi el? Frågorna och samtalen leder diskussioner till olika slags energikällor och vidare till att en elev kopplar reklamen till sig själv och till hur vi spar energi. Barnet säger ” Vi spar på energi i klassrummet efter att skolan fått lampor som styrs av rörelse”. Då läraren använder det barnen frågar om och det de tar upp och visar intresse för det känner barnen sig delaktiga och betydelsefulla.

Frågorna gör eleverna delaktiga och aktiva, vare sig de vill eller inte. Alla som vill svara på en fråga eller har någon fundering och som visar det (räcker upp handen eller talar rakt ut), får svara. Utifrån Dysthes (1996) teori är undervisningen dialogisk på så sätt att det verbala samspelet i klassrummet präglas av ett öppet klimat där frågor ställs och där det finns möjlighet till att göra sina tankar och funderingar synliga. I diskussionerna kring frågorna och nyhetsstoffet visas elevernas kunskap och förståelse kring det som diskuteras, menar (Dysthe, 1996). Ofta leder en fråga vidare till en annan och läraren använder sig många gånger av det barnen lyfter och går vidare med deras frågor och tankar. Läraren bedömer elevernas frågor och svar som något positivt och följer upp genom att hon tar tillvara på deras tankar och kunskaper och bygger vidare på dem (Dysthe, 1996). Det skickar signaler till barnen om att deras delaktighet är värdefull.

Finns det förutsättningar för barn att få utveckla och tillägna sig nya ord och begrepp, i så fall hur?

Det som läraren många gånger gör är att koppla nyheter, nya ord och begrepp från det som känns avlägset och abstrakt, till något som ligger nära barnen i deras erfarenhetsvärld. Ibland gör hon det genom att låta barnen jämföra vissa händelser från dåtid med nutid eller från en händelse i ett annat land till hur det är i Sverige.

En gång handlade en nyhet om att ett virus sprider sig bland klövdjur. Läraren frågar då Vad är virus? Barnen diskuterar och kommer med ett svar. Det är klövdjur som har fått detta virus.” Hur ser klövar ut?” frågar läraren då. Läraren stödjer sedan barnen genom att rita på whiteboarden hur en klöv ser ut och barnen brainstormar namn på olika slags klövdjur. Läraren som är en mer kompetent person (Vygotskij, 2007) fortsätter med att koppla virus till barnen och berättar och ritar engagerande om skillnaden mellan bakterie och virus. Hon pratar om immunförsvar och vad som händer när kroppen får feber. Läraren möter barnen där de befinner sig nu genom att hon använder sig av det barnen kan och förstår, bygger vidare på det och hjälper dem att få en större förståelse för vad som händer i kroppen då ett virus eller en bakterie kommer in i kroppen (det lite mer abstrakta).
Barnen frågar många frågor, klassrummet är dialogiskt och interaktionen och samspelet utgör här en brygga från det kända (kontextberoende och nära) till det okända (kontextoberoende och abstrakta).

Vygotskij (2007) skriver om att lärare måste bestämma den lägsta tröskeln för inlärning (där barn befinner sig och klarar av idag, utan stöd) men också den högsta tröskeln (det barn klarar av med hjälp och stöd av en person som kan mer) för det är inom den zonen/området inlärningen är fruktbar. Det handlar om att ta barn från det vardagliga och kända till det mer abstrakta och okända.

När det gäller den språkliga progressionen ska den enligt Cummins (2001) gå från den helt kontextbundna kommunikationen (om jag kopplar till tidigare nyhet exempelvis: jag har feber) till den kontextoberoende (feber beror på att immunförsvaret i kroppen krigar mot bakterier eller virus som attackerar kroppen) i vilken det krävs hög grad av kognitiv förmåga.

Jag kan se att samtalen kring nyheterna är en aktivitet i undervisningen som är meningsskapande, väcker nyfikenhet och utmanar eleverna att gå utanför sin egen förmåga. Den hjälper eleverna att utveckla språket och sådana aktiviteter utgör en viktig brygga menar Lindberg (2001) till det mer abstrakta utforskandet.

Då läraren kopplar nyheterna till barnens vardag gör hon nyheterna och det kontextoberoende språket tillgängligt för eleverna, vilket verkar underlättande i deras språkutvecklingsprocess. Läraren spelar här en central roll och vad hon gör enligt Cummins (2001) teori, är att hon med hjälp av bland annat språkligt stöd och samspel med eleverna, bygger broar från det kontextbundna språket till det kontextoberoende.

Vilka ämnen är ofta förekommande och varför?

Utifrån samtliga observationer, inklusive filmningarna, visar det sig att det är många ämnen som berörs och det är värt att komma ihåg att undervisning med nyheter är schemalagt som svenska. Resultaten visar att nyheterna skapar förutsättningar för ett ämnesintegrerat arbetssätt vilket handlar om att språket används i ett meningsfullt sammanhang (Gibbons, 2009). Som Gibbons säger är begrepps-, kunskaps- och språkutveckling ömsesidigt beroende av varandra och att det är i ett naturligt sammanhang (nyheterna) som språket bäst lärs in. När eleverna talar och använder språket kring ett visst ämne tillsammans med andra, kan de tillägna sig kunskaper både om språket och om världen (Gibbons, 2009). Enligt Myndigheten för skolutveckling (2007) är det just vad svenskämnets kärna handlar om, att utveckla språklig förmåga men också kunskaper för att aktivt kunna verka som delaktig samhällsmedborgare.

Vissa ämnen är mer ofta förekommande än andra, vilka är politik, konflikt och brott. Jag tror att anledningen till det är att ämnena (nyheterna) speglar den värld vi och barnen lever i och som präglas av just dessa ämnen. Genom nyheterna och diskussionerna kring dem får barnen hjälp att brottas med svåra saker och komma till insikt om olika människors vardag och perspektiv. Deras erfarenhetsvärld vidgas.

Vilka orsaker kan finnas för att resultaten är som de är?

Som resultaten visar fungerar det verbala samspelet bra i diskussionerna och samtalen som följer efter nyhetspresentationerna, och det ligger på lärarens ansvar att försöka få med alla genom att väcka nyfikenhet och utmana dem att gå utanför sin vilja och förmåga (Dysthe, 1996).

Jag kan se det Gibbons (2009) skriver, att den stöttning läraren ger (en mer kompetent individ) genom sitt språkliga stöd leder eleverna vidare mot nya begrepp och ny förståelse, vilket gör att elevernas kunskaper byggs på. Samtalet i den sociala interaktionen spelar en nyckelroll för språk- och kunskapsutveckling menar Säljö (2000) och den stöttning eleverna får bidrar till att väcka intresse, underlätta och ge motivation för en uppgift.

När jag analyserat resultaten vet jag inte om alla elever riktigt förstått de ord och begrepp som bearbetats och förklarats (se bilaga 6). Det jag kan konstatera utifrån observationerna och resultaten är att alla elever oavsett förutsättningar och behov har fått möta orden/ begreppen i sina rätta och naturliga sammanhang och har kunnat börja utveckla en förståelse av dem. Några barn har utvecklat förförståelse för vissa ord och begrepp, andra har säkert tillägnat sig dem.

5.3 Metoddiskussion

I planeringsstadiet av undersökningarna kändes det naturligt att använda kvalitativa datainsamlingsmetoder, intervju och observation. Avsikten var att i en realistisk miljö undersöka undervisningssituationer med nyheter som grund. Genom att både intervjua undervisande lärare och genom att observera eleverna under specifik klassrumsundervisningen, med nyheter som grund, ville jag utifrån olika perspektiv skapa mig en helhetsbild.

Efter att ha analyserat huvudinstrumentet för min undersökning, observationer, visade det sig att jag varit mycket fokuserad och reflekterat mycket över det som hänt i klassrummet under de vanliga observationerna. Av totalt 23 elever fick 21 elever vara med på videofilmningarna. De två elever som inte fick videofilmas utgjorde hinder för mig då det gäller filmningen på så sätt att det var svårt att svepa kameran över hela rummet utan att filma just dessa två, även om de satt ”vid sidan om” den övriga gruppen. Detta gjorde att jag kände mig begränsad, men de tre filmningar som har redovisats i denna studie belyser de situationer som är aktuella i den.

Då det gäller observatörsrollen vet jag inte om mitt deltagande påverkat klassrumssituationerna som observerats. Jag anser att valda datainsamlingsmetoder, intervju och observation, varit de rätta för denna typ av studie, då de gav ett omfattande material att arbeta med för denna typ av studie.

5.4 Slutsats

Lärarens ämnesintegrerade arbetssätt med nyheterna som grund för pedagogisk verksamhet, i vilken social interaktion ligger som grund (dialogisk kontext), utvidgar barnens erfarande och tänkande. Elever i samspel med andra klarar av uppgifter som de inte är mogna att klara på egen hand och därigenom utvecklas deras språk och kunskaper snabbare. I kommunikationen när eleverna och lärare talar om och diskuterar ord och begrepp, främjas och skapas förutsättningar för *alla* elever att möta och tillägna sig ett rikt och utvecklat språk.

6 Avslutning

Förr i världen, innan informationssamhällets framväxt, hade människor inte mycket kunskap om vad som hände runt om i landet och övriga världen. Språket var ofta kontextbundet och användes till att utbyta erfarenheter om här och nu och beroende på vilken miljö människor växte upp i, på landet eller i staden, kunde språket variera. I dagens samhälle däremot har människor genom tidningar, radio, TV och Internet, tillgång till information och nyheter från hela världen. Detta ställer högre krav på människans språkliga förmåga att förstå och ta in ord och begrepp, eftersom orden och begreppen inte längre är kontextbundna på samma sätt som förr. På ett naturligt sätt kan nyheterna förbereda eleverna för kommande utmaningar genom att ta dem till de mest oförutsedda platser och händelser genom att de får se, uppleva och erfara nyheter från lokalt och globalt perspektiv.

Nyheterna speglar det samhälle vi lever i idag och därför är det viktigt att lyfta och prata om det och att jämföra och hitta likheter och skillnader och att lära oss att förstå att beroende av på var i världen vi bor ser vi på saker utifrån olika perspektiv. Genom att eleverna interagerar, samtalar och kommunicerar sina tankar och frågor rörande olika faktorer och händelser får de större kunskap och deras perspektiv breddas.

Eleverna får lära sig att använda språket i meningsfulla samtal och utbyta erfarenheter, det första steget mot lärande, utveckling, mening och förståelse. Språket är ett redskap för social utveckling och genom kommunikationen med varandra blir våra tankar synliga och på så sätt inbjuder vi andra att ta del av våra funderingar och känslor. När vi samspelar och talar med varandra utvecklas våra tankar och vårt språk och tvärtom.

Genom att ta in världen i klassrummet skapar vi förutsättningar för barn att få kunskap om och förståelse för att vi människor har olika livsvillkor beroende på var i världen vi bor. Genom samtal och diskussioner lär barn sig att ta olika perspektiv, att inta ett kritiskt förhållningssätt och görs på så sätt delaktiga i en större global process.

Som lärare måste är det viktigt att ta hänsyn till att många barn i skolan idag har annat modersmål än svenska. Det ställer krav inte bara på mig utan på alla lärare att arbeta mer språkutvecklande i sina ämnen. Det är viktigt att försöka underlätta för samtliga elever, inte minst för andraspråkselever, att utveckla ord och begrepp. Språket har betydelse för vårt tänkande, därför måste lärare skapa förutsättningar och ge möjlighet till socialt samspel för att bearbeta ord och begrepp rent språkligt. Eleverna måste få möjlighet att reflektera över och kommunicera sina tankar och idéer och lärare behöver stötta *alla* sina elever att utveckla ett

kontextoberoende språk, först då kan de kommunicera om sådant som inte är situationsbundet, här och nu. Arbetet med nyheter som grund för undervisning anser jag är till nytta för alla elever i språkutvecklingsprocessen!

6.1 Förslag till fortsatt studie

Materialet är omfattande och det finns inte möjlighet för mig att söka svar på alla de frågor som dykt upp med anledning av min studie. Jag lämnar det öppet för andra att fortsätta undersökningen.

Frågor att fortsätta ta reda på kan vara: ”Hur påverkar nyheterna barnens tänkande?” Utifrån barns perspektiv: ”Hur upplever barnen undervisning med nyheter som grund?” eller varför inte göra en fortsatt studie baserad till en del på det videofilmade materialet som inte ännu redovisats?

6.2 Slutord

Jag valde att i min studie titta på hur regelbundet tittande på nyheter påverkar elevernas språkutveckling och det jag har sett är att nyhetstittande främjar elevernas språkutveckling och skapar förutsättningar för dem att utveckla omvärldskunskap och kunskap om människors olika livsvillkor. Genom att de i undervisningen lär tillsammans, i samspel med varandra, ges alla eleverna förutsättning att få möta, sina egna och andras erfarenheter. Detta öppnar upp och ger eleverna tillgång till andras perspektiv, språk och tankar.

Nyhetsmorgon anser jag är ett verktyg att använda sig av i undervisningen för att få in omvärldskunskap, kunskap om och förståelse för nya ord och begrepp, men även för att väcka tankar och reflektioner kring nutidsfrågor och kring framtiden.

Tryckta källor

Backman, Jarl, 1998: *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.

Cummins, Jim, 2001: *Negotiating Identities: Education for Empowerment in a Diverse Society.* Upplaga 2. Los Angeles: California Association for Bilingual Education.

Dysthe, Olga, 1996: *Det flerstämmiga klassrummet*. Upplaga 1:21. Ungern: Studentlitteratur.

Gibbons, Pauline, 2009: *Stärk språket stärk lärandet*. 2 upplagan 1 tryckningen. Stockholm: Hallgren & Fallgren.

Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. Lgr11, 2011. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Myndigheten för skolutveckling, 2007: *Svenska – en samtalsguide om kunskap, arbetssätt och bedömning.* Stockholm: Liber.

Patel, Runa & Davidsson, Bo, 2003: *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. 3 upplagan. Lund: Studentlitteratur.

Säljö, Roger, 2000: *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma.

Vygotskij, Lev, Semjonovitji, 2007: *Tänkande och språk*. 3 upptryckningen. Göteborg:Daildalos.

Elektroniska källor

Lindberg, Inger, 2001: Samtalet som didaktiskt verktyg. Nationellt centrum. *Symposium 2000.* http://www.su.se/polopoly_fs/1.83990.1333706031!/menu/standard/file/2000_4_Lindberg.pdf. Hämtat 9/4-2012. Klockan 16.56

Vetenskapsrådet, 2007: *Forskningsetiska principer inom humanvetenskaplig forskning.* http://www.ibl.liu.se/student/bvg/filarkiv/1.77549/Forskningsetiska_principer_fix.pdf. Hämtat 3/4-2012. Klockan 12.31.

Bilaga 1

Bästa vårdnadshavare! XXX 20/2-2012

Jag heter Pernilla Lindgren och läser på lärarutbildningen vid Mälardalens högskola, med inriktning mot de tidigare åldrarna. Jag går nu sista terminen och har nyligen påbörjat min examinationsuppsats.

I min uppsats kommer jag att skriva om hur barn med hjälp av att titta på nyheter och samtala kring dessa, utvecklar sitt språk och sin omvärldskunskap. För att samla in material till uppsatsen planerar jag att göra observationer i ditt barns klass där barnen regelbundet får titta på nyheter. Det jag är speciellt intresserad av att titta på är vilka slags ord och begrepp barnen använder och tar till sig, samt vilka ämnen som berörs under samtalen och diskussionerna efter nyhetssändningarna.

För att kunna få en så bra bild som möjligt av vad som faktiskt händer i klassrummet skulle jag under ett antal morgontimmar då barnen i klassen tittar på nyheterna vilja videofilma dem, då de samtalar och diskuterar kring nyheterna.

Anledningen till att jag skriver till dig är att jag behöver få ditt samtycke till att jag videofilmar ditt barn, innan jag börjar göra mina observationer som jag planerar genomföra vecka 11 och 12. Jag garanterar dig att videofilmerna/observationerna bara kommer att ligga till grund för mitt examensarbete, därefter kommer allt observationsmaterial att makuleras.

Jag vore tacksam om du så snart som möjligt kunde svara på min förfrågan och skicka med svarstalongen med ditt barn till skolan, till lärare X.

Önskar du först ytterligare upplysningar om mitt arbete får du gärna höra av dig till mig på mejl **pln09001@student.mdh.se** eller mobiltelefon **076-883 79 65**

Med vänliga hälsningar, Pernilla Lindgren

JA, jag godkänner att mitt barn videofilmas.

Vårdnadshavares underskrift.....

NEJ, jag vill inte att mitt barn videofilmas.

Vårdnadshavares underskrift.....

Bilaga 2

XXXX 20/2-2012

Frågor till undervisande lärare angående nyheter som grund för pedagogisk verksamhet

1. Vad var det som gjorde att du regelbundet började visa nyheter, sport och väder för eleverna och varför gjorde du det?
2. Hur länge har du undervisat på detta sätt?
3. Hur förbereder du dessa tillfällen?
4. Vilka konsekvenser tror du att detta sätt att undervisa får för dig som lärare?
5. Vilka konsekvenser tror du att detta sätt att undervisa får för undervisningssituationen?
6. Vilka konsekvenser tror du att detta sätt att undervisa får för den mångfald elever som finns representerade i klassen? Jag tänker främst på barn med annat modersmål än svenska, barn i behov av särskilt stöd och på barn som är ivriga att lära men också på barn som saknar motivation till lärande.
7. Vilka fördelar ser du med detta undervisningssätt?
8. Vilka nackdelar ser du med detta undervisningssätt?
9. Hur följer du upp det som diskuteras och pratas om efter nyhetssändningarna?
10. Hur skulle du kunna utveckla din undervisning vidare tror du?
11. Har du några andra tankar eller reflektioner du vill dela?

Transkriberad intervju med undervisande lärare X. Intervjun genomfördes klockan 10.00 den 23/2-2012 i XXX.

Frågorna är kursiverade och lästes av mig. P står alltså för Pernilla och X står för lärare.

P: Nu är det den 23 februari och jag sitter tillsammans med undervisande lärare X och ska fråga henne några frågor.

P: *Vad var det som gjorde att du regelbundet började visa nyheter, sport och väder för eleverna och varför gjorde du det?*

X: En utav anledningarna till att jag började var att jag fick en projektor här i klassrummet så att jag kom åt nätet. Jag hade, innan dess hade vi tittat på nyheterna på TV men bara en gång i veckan och jag tror och tycker att det är bra för eleverna att titta på nyheterna, sporten och vädret. Jag tror att det ger en vardagskunskap, gör det, och då väljer vi också att titta på vuxennyheter, gör vi och sen så kan man få in många ämnen i det.

P: Mm

P: *Hur länge har du undervisat på detta sätt?*

X: Det är sedan jag fick min projektor, den köpte jag i, när dom gick i fyran så det måste bli i ett och ett halvt år nu.

P: Mm

X: Mm

P: *Hur förbereder du dessa tillfällen?*

X: Ibland förbereder jag inte alls utan vi bara tittar då har jag inte kollat, annars så förbereder jag mig nog egentligen genom att jag lyssnar på nyheterna på P1 på vägen in, så att jag har lite koll på vad det är som har hänt, annars få dom komma som dom kommer.

P: *Vilka konsekvenser tror du att detta sätt att undervisa får för dig som lärare?*

X: Jag för mig som lärare, jag, jag vet inte vad det är….. får fundera, för mig som lärare……öum…

P: Jag tänkte kanske underlättande, hindrande faktorer kanske……..

X: Ja, ja, allstå det är ju…..att börja dagen med nyheter det är ju ändå liksom vad händer idag, vad händer i världen, öh, vi kan, det kan få konsekvenser för vad vi

fortsätter att jobba med under dagen beroende på vad det är. Det underlättar på det sättet att jag får in mycket begrepp att vi får in mycket ämnen, att vi kan dra ner kartan och titta vad huvudstaden heter någonstans och så vidare så att det, ja det är, så att det bara är positivt för mig också och för eleverna.

P: Mmm eum..

P: *Vilka konsekvenser tror du att detta sätt att undervisa får för undervisningssituationen?*

P: Jag nu du nästan varit inne på det men….

X: Ja, alltså när man sen tar något annat i undervisningssituationen om vi till exempel ska ha, som nu Europa, eller någonting sånt härnt så har vi redan förspänt att vi har redan pratat om någonting med nyheterna om Europa …man vet vad en republik är man vet vad en monarki är, man vet att det finns Västeuropa och att det finns olika klimat och man har hört begreppen och sånt härnt så att så underlättar det.

P: Mm..

X: Mycket

P: Mm..

X: Tycker jag…….

P: Är du färdig?

X: Yes!

P: *Vilka konsekvenser tror du att detta sätt att undervisa får för den mångfald elever som finns representerade i klassen? Jag tänker främst på barn med annat modersmål än svenska, barn i behov av särskilt stöd och på barn som är ivriga att lära men också på barn som saknar motivation till lärande.*

X: Öh, Ja, jag tror att det är bra, jag tror att man idag som lärare måste undervisa på så sätt att det, man tar upp begrepp och det är ju det som jag gör efter, efter nyheterna, vad var det här? vad betydde det här?
Eum och förklarar ord och eftersom det blir mer mångfald i klassrummena så kan man också se att, att man gör begreppen så att det blir förtrogna med dem också, inte bara hör det här en gång eller någonting, man ….. det blir ju ofta samma begrepp som upprepas ändå i nyheter och sånt härnt, så, så är dom med på ett annat sätt och det är ju så , har man en förkunskap och vet lite grann så blir ju saker mer intressant också. Så att jag tror att det hjälper till mycket. Tror jag..

P: Ja, mm..

X: Att öka ordförrådet hos många.....

P: *Vilka fördelar ser du med detta undervisningssätt?*

X: Ja det blir ju dom fördelarna som vi pratade om att man får begrepp och man får en förförståelse kanske för andra ämnen man berör andra ämnen man man kanske inte går in så där helt och hållet men man berör saker som .....öum ....som dom kommer att få möta så småningom i andra ämnen och då vet man, man har hört dem, jag man har förförståelse för saker, det tycker jag är den stora fördelen att man vet vad som händer i världen, att vi får ta upp saker som man kanske inte har tänkt att man ska ta upp heller, eum... det kan vara svåra saker som har varit om barnmisshandel eller sexuella övergrepp eller sådana saker så blir det ett, ett naturligt sätt att ta upp det i, i stället för att ha undervisning på, på ett sätt så blir det mer naturligt att man reflekterar på det som har hänt i verkligheten...

P: Mm..

X: Ja, mmm

P: *Vilka nackdelar ser du med detta undervisningssätt?*

X: Ja, Jag vet inte om jag ser några direkta nackdelar, eum.. jag tycker att..nej, jag ser nog inga direkta nackdelar. Det som är viktigt är att man försöker få med alla i klassen. Det kan vara så att det är några som inte tycker att det är så intressant kanske, men jag försöker och få med alla..
Nej, Jag tycker inte att det finns några nackdelar.

P: *Hur följer du upp det som diskuteras och pratas om efter nyhetssändningarna?*

X: När vi tittar på nyheterna så skriver jag, så sitter jag vid datorn också och skriver upp vad som sägs och sen så diskuterar vi och pratar om efteråt, försöker förklara om de vet, vad de kan tro om... ibland kan det bli långa diskussioner, jättelånga som håller på en timme efter nyhetssändningen ibland kanske det bara tar en kvart, så att det är jätteolika beroende på vad barnen nappar på också mm....mm

P: Brukar du följa upp det senare under dagen också eller?

X: Uöh, ja det kan hända det beror ju precis på vad vi har pratat om.

P: *Hur skulle du kunna utveckla din undervisning vidare tror du?*

X: Mmmmmmmmmmm, det går säkert och göra, det har jag inte tänkt på, eum, det har jag inte tänkt på det så mycket på hur man ska göra det. Ibland, ja oe eh, jag

vet inte, det går ju säker och göra men jag vet inte. Jag vet inte om jag vill utveckla den heller ibland så tycker jag att det här är bra, det här är en förutsättning för barnen och lyssna och vara med och såna härna saker. Det jag märker i klassen att de är det, jag märker också att de tittar också på nyheterna själva på morgonen eller på helgerna eller så att det säger : Det här vet vi redan X, det här såg vi på nyheterna igår eller och såna saker så jag vet inte om jag vill utveckla, utan jag tycker jag håller det på en bra nivå och sen så får det vara bra så .

P: Mm

X: Mm

P: *Har du några andra tankar eller reflektioner du vill dela?*

X:Det som kan vara lite klurigt ibland och som jag var lite, och som jag tycker mindre och mindre klurigt det är när det kommer upp nyheter som jag får för mig kan vara svåra att ta upp, eum att jag inte riktigt visste först, hur man tar upp det så att man inte kränker någon eller så att man inte kliver över gränsen för vad man tycker och sånt härnt eller men jag tycker eller jag har märkt att det gör man inte med barn utan det finns liksom inget som inte är, som inte går att diskutera och lägga på en nivå som dom, dom ställer ju frågorna oftast, så det blir bra tycker jag. Jag gillar verkligen det här sättet.

P: Tack så mycket!

X: Varsågod.

Bilaga 4

Observationer under vecka 10 – 13, 2012

Observation 1 Mån- 5/3	**Ämne**	**Ord/begrepp**	**Namn/platser**	**Läraren kopplar till det som ligger nära/jämförelser**	**Frågor/annat** **Från elever och lärare** **Mina reflektioner**
	Politik	president republik Duman konsekvenser tundra	Vladimir Putin Ryssland Sibirien	I Sverige har vi monarki och regeringen bestämmer	Världens största land, ligger i Asien och Europa (Sovjetunionen föll 1989). I Ryssland bestämmer Duman
	Konflikt		Dara Syrien		Strider i Dara
	Sociala media	doktorand FB, Facebook nätverk			Facebook är ett nätverk. Vad finns det mer för nätverk? Barnen ställer egna frågor
	Väder	högtryck blötsnö fronter minusgrader plusgrader			Vad blir det för väder idag?
Observation 2 Tis-6/3	Vården	pensionärer vanvård avföring	Torshälla	Vanvård av djur…	Vad betyder vanvård av pensionärer?

Bilaga 4

	Politik	oppositionen anklagar valfusk	Ryssland Röda torget	Vilka partier tillhör oppositionen i Sverige? Alliansen, vilka är de?	
	Kemi/fysik	elöverkänslig allergisk penicillin nickel pälsdjur klor pollen	Borlänge	Vilka är allergiska i klassen? Mot vad?	Vilket landskap ligger Borlänge i? Hur klarar vi oss utan el? Vanliga allergier? Barnen berättar öppet om sina och andras allergier, bland annat mot viss sorts mat
	Våld	EU EU-parlamentet våldtäkt straffbart anmäla förtal åtala hävda	Belgien Bryssel	Sverige är med i EU	EU ligger i Belgien vars huvudstad är Bryssel EU-parlamentet jobbar för att skydda folk från att bli våldtagna och misshandlade
	Naturkatastrof/ geografi	resurser beredskap katastrof	Australien Pakistan Sverige	Sverige ett rikt land med god beredskap	Australien är ett rikt land med resurser och god beredskap och plan för ev. katastrof såsom översvämning …nu endast 2 döda Förra året översvämning i Pakistan- ett fattigt land

					med låg beredskap …många döda
	Väder	symbol	Norrland Svealand Götaland	Undvik att grilla korv just nu!	Runt nollan risk för brand Norrland Svealand Götaland Symbolen ”risk för brand” hur ser den ut? Triangel med gul botten talar för varning och en eld i mitten
Observation 3 Ons-7/3	Vapenindustri	halvö ö diktatur Bofors Gripen tortyr strategispel	Saudiarabien Asien	Enligt lag ska Sverige inte sälja vapen till diktaturer och inte till länder i krig	Vilken är skillnaden mellan halvö och ö? I vilken världsdel ligger Saudiarabien? I en diktatur styrs landet med och under hot och våld
	Politik	demokrater republikaner korrespondenter språkrör	USA Washington DC		Val i USA Två partier demokrater och republikaner Vilka ska vara partiledare? Vad heter huvudstaden i USA?

Bilaga 4

	Våld	spekuleras terrorbrott	Norge Breivik		Det spekuleras i vilket brott Breivik begått.. kanske ska få straff för terrorbrott
Observation 4 Fre-16/3	Olycka	Herkules fraktflygplan passagerarflygplan helikopter hovrar störta krascha treriksröset militärfordon bandvagnar	Kebnekaise		Militärövning utrustat med nödsignal Sveriges högsta berg (2111m) Orden och begreppen förklaras av lärare med hjälp av barnens tankar.
	Väder	Högtryck lågtryck stjärnhimlen			Varmt eller kallt väder med klar himmel? Mellanväder och mulet med ej klar himmel.
	Migration/politik	ensamkommande			Ensamkommande barn Diskussion om hur vi ska ta emot dem och vart de ska placeras
	Olycka	Sorgedag	Belgien Bryssel Schweiz		Sorgedag på vilken man sörjer alla barnen som omkommit i bussolycka

			Bern		I vilken världsdel ligger Belgien? Vad heter deras huvudstäder?
	Politik/konflikt	satellit president diktatur omloppsbana sfär millisekund dragningskraft polstjärnan universum astronauter	Nordkorea Asien Jupiter Venus Universum		Starkaste diktaturen Världen har kommit överens om att inte skjuta upp satelliter utan att komma överens om detta. Nu är det en konflikt då Nordkorea tänker göra detta Ann ritar Tellus, sfären, rymden och visar hur olika satelliter är utsatta på olika omloppsbanor
	Ekonomi/politik	sanktioner åtgärder	Iran Asien Teheran		Iran är nu uteslutna ur det internationella banksystemet Inga pengar får överföras till eller från Iran Världen agerar då de inte

		mänskliga rättigheter diktatur			följer de mäskliga rättigheterna
Observation 5 Mån-26/3	Brott	rabbin skoter vespa antisemitism proposition minnesgudstjänst rasism	Frankrike Toulouse Mohamad Merah	Vad tänker ni på då ni hör skoter? Barnen svarar snöskoter.	Vad är en rabbin? En man gripen för mord på 3 barn, 3 soldater och en rabbin. Han flydde från brottsplatsen med en stulen skoter. Polisen fick kritik för att inte ha hindrat dödsskjutningarna, då man visste att han hade kopplingar till terrornät. Olika behandling pga hudfärg, religion, ras mm.
	Brott	inhägnat protestera demonstrera främlingsfientlighet antisemitism	USA Nord Amerika	Man kan vara rädd för det som är annorlunda. Vi är alla olika men ibland kan man se till det yttre att någon har en speciell religion.	17 åring ihjälskjuten, man misstänker brott och rasism bakom dödsskjutningen men vakten som skjutit blir inte åtalad. Varför inhägnar man områden?

					Vad gör man om man protesterar mot något? Vad betyder demonstrera? Man kan demonstrera mot våld och rasism.
	Politik	regering riksdag proposition	Sverige		Vad är en proposition? Nästan hälften av de propositioner som skulle behandlas och bestämmas om är försenade
Observation 6 Tis-27/3	Konflikt	plutonium illegal uran uranstavar kärnvapen kärnsäkerhet kärnkraftverk atombomb	Sydkorea Seol Asien Japan Fukushima	”Allt har med energi att göra”, säger läraren och vi gnuggar våra händer och känner värme…..	3 kilo plutonium har skeppats över till USA från Sverige för att slutförvaras där. Ett mycket farligt ämne. Det finns illegal spridning och smuggling av uran. Vad är ett grundämne? Vad tänker du på då du hör kärnkraftverk? Efter Tsunaumin blev ett kärnkraftverk förstört i Japan på grund av brist på el. Nu utvecklar man kärnvapen fast man har bestämt att man inte mer

		alfa beta gamma strålning	Hiroshima	Handledare berättar utifrån egna erfarenheter om ett kåkhus som står kvar efter atombomben som släpptes över Hiroshima 1945.	ska använda dessa vid strid. Har ni hört talas om strålning? Plutonium ger dödlig strålning. I kärnkraftverk måste plutonium kylas ner annars blir det härdsmälta. Barnen diskuterar vilt och har många tänkvärda kommentarer och tankar. Solen strålar vid cancer mobiltelefoner I plutonium finns det otroligt mycket energi. I Hiroshima dog folk genom att de smälte ner.

	Utbildning/ politik	Lärarnas riksförbund		Vad är lagom stora klasser?	Vad betyder 12 %? 12 av 100 12 % av alla elever som går ut grundskolan har ej behörighet till gymnasiet. Nu vill man göra något åt det.
	Sjukdom/hälsa	klövdjur virus immunförsvar vaccination		Läraren berättar vad som händer med kroppen då den får ett vaccin i sig och varför vi vaccinerar oss mot olika sjukdomar.	Ett farligt virus sprider sig bland klövdjur. Vad är virus? Hur ser klövar ut? Ritar bild på tavlan. Vilka klövdjur finns det? Kroppen får ett starkt immunförsvar om den får bra kost och hygien. I kroppen finns massor av soldater. Så fort det kommer in bakterier eller virus i kroppen börjar immunförsvaret kriga. Då blir kroppen varm, man få feber. Läraren förklarar skillnaden mellan virus och bakterie och ritar på whiteboarden för att

		rödahund			illustrera. Barnen frågar många frågor, bland annat undrar de: Är det därför man bara får vattkoppor en gång? Vad är ”röda hundar” frågar ett SVA barn? Läraren förklarar att det är en sjukdom som heter rödahund.
	Brott och straff	dödsstraff piskrapp halshuggning stening prövotid fängelse böter samhällstjänst fotboja livstid mörkertal	Iran Saudiarabien USA	Vilka straff kan man få i Sverige om man inte följer lagar? Barnen brainstormar: fängelse, böter, samhällstjänst, fotboja, livstid. Barnen diskuterar vad sommenas med livstids fängelse. Läraren berättar attdet finns livstids fängelse upp till 15 år (efter 12 år kan straffet omprövas och då kan man ev. få 15 år till)	I alla länder kan man straffas om man begått ett brott men i vissa länder kan man även få dödsstraff. Fler länder tar bort dödsstraff men i de länder som har dödsstraff ökar antalet avrättningar (trots att det finns ett mörkertal). Vad säger ni om dödsstraff? En elev berättar att hon sett ett program från USA och om dödsstraff, vidare säger hon att de hade

				I Iran dödar man utan ett vad vi tycker utifrån vårt perspektiv, egentligt brott. En man och kvinna kan till exempel stenas till döds om de haft samlag utanför äktenskapet. Detta tycker inte vi är ett brott…	använt en elektrisk stol för att döda. I kina skjuts människor till döds vid dödsstraff. I Iran kan man bli stenad till döds, halshuggen eller skjuten.
Observation 7 Ons-28/3	Energikälla	earth hour kärnkraft solceller vindkraft vattenkraft brunkol gas	Tyskland Ryssland	Vi gör av med mycket energi. Vi spar på energi i klassrummet efter att skolan fått lampor som	Innan nyheterna visas ser ett barn en reklam från Eon om Earth hour och vi börjar prata om att spara el. Var och hur gör man el? Vad är en generator? För att starta en motor behövs ett tändstift, en gnista. Att göra el kostar på

				styrs av rörelse.	mycket för naturen. Spar man energi spar man på Tellus.
	Brott	tingsrätt hovrätt överklaga			Läkare står åtalad för brott för att ha förkortat ett litet barns liv.
	Brott	myndighet EU polismyndighet skattemyndighet ekonomisk brottslighet	Bryssel Belgien	Det gäller att vara uppmärksam då man är ute på internet, då det är lätt att bli lurad.	Var ligger Bryssel? Vilken världsdel? Vad är en myndighet? Den årliga ekonomiska brottsligheten på internet genererar 2000 miljarder kronor. Inom EU vill man skapa en myndighet som tillsammans kan arbeta för att bekämpa ekonomisk brottslighet som sker över/genom internet.
	Sjukdom/ hälsa	alkohol systembolaget	Sverige		Det dricks alldeles för mycket alkohol i Sverige. Det finns alkohol i många varor, parfym, handsprit mm. Vad är alkohol? Hur gammal får man vara för att dricka alkohol?

					18 år för att dricka på restaurang och 20 år för att köpa ut alkohol på systembolaget.
	Krig	fredsavtal FN	Syrien Asien Damaskus Assad		I vilken världsdel ligger Syrien? Vad heter huvudstaden? Assad har gått med på ett fredsavtal som föreslogs av FN. Nu handlar det om vad Assad gör inte om vad han säger.
	Händelse	löpa amok Al Qaida terrorist terrororganisation	USA Nord Amerika New York Las Vegas Usama bin Laden		En pilot lämnade sin cockpit och började skrika och yra om Al Qaida. Vad betyder det att löpa amok? Vem var Usama bin Laden?

Bilaga 5

Videofilmning under vecka 11 och 12, 2012

	Ämne	**Ord/begrepp**	**Namn/platser**	**Läraren kopplar till det som ligger nära/jämförelser**	**Frågor/annat** **Från elever och lärare** **Mina reflektioner**
Onsdag 14/3	Olycka	serpentinvägar serpentin	Schweiz Bern Alperna		Vad är en serpentin? Varför bygger man sådana vägar? (mindre brant) Det finns anledningar till att bygga på det viset
Onsdag 14/3	Olycka	Herkules svartalådan	Lappland Kiruna Kebnekaise		Vad är ett Herkulesflygplan? Vad heter landskapet i norra Sverige? Vad heter den största staden i norr? Vilket är Sveriges högsta berg? Hur många meter högt är det? Svar 2108 m någon annan säger 2111 m Det beror på olika källor…… men jorden kan också ändra sig. Flyget blev skrot, Varför? Barnen svarar utifrån sina teorier Svartalådan talar bland annat om vilken höjd det flugit på och vilken fart det haft Vad är en lavin? kräver snö i olika skikt Snö isolerar och gör det varmt lavinfara

Bilaga 5

Videofilmning under vecka 11 och 12, 2012

		lavin skare ishinna		Barn kopplar till sina erfarenheter om snöras från taken.	
Torsdag 22/3	Våld/brott	huvudnyhet mobilisera barrikadera medla förhandla motiv hämnd gärningsman	Frankrike Toulouse Paris	Läraren kopplar begreppet till något som ligger nära i elevernas vardag och till hur man kan förhandla.	I vilken del av Europa ligger Frankrike? Västra Europa Vad betyder mobilisera? Barrikadera? Att förhandla vad betyder det? Vilket var motivet till dödsskjutningarna? På grund av Palestina/ Israel konflikten Vad betyder motiv? Varför vill man hämnas? Hjälper det? Leder det till något bra Har ni hämnats? Mohamad hade låst in sig i en lägenhet i ett hyreshus. Finns det något hyreshus i närheten? Vad finns det för hustyper? Barnen räknar upp olika slags hustyper och i diskussionerna diskuteras likheter och

Videofilmning under vecka 11 och 12, 2012

		radhus höghus villa (fristående hus) husbil husbåt husvagn sommarstuga permanentboende suterränghus våningshus torp slott herrgård kedjehus garage växthus			skillnader. En elev säger ”bilhus” och får hjälp att hitta ordet garage I garage och växthus bor inte människor men några barn kopplade dessa till hustyp.

Bilaga 6

Advokat
Aggregation
Al Qaida
Alfa
Alkohol
Allergisk
Alpin
Alpint
Amnesty
Andelar
Anklagar
Anmäla
Antagningsregler
Antisemitism
Aprilväder
Astma
Astronauter
Atombomb
Avföring
Avmaska
Bandvagnar
Barrikadera
Beredskap
Beta
Biffrad
Bofors
Brott
Brunkol
Bäckenben
Börsen
Böter
Civila
”De röd gröna”
Demokrater
Demonstrera
Diktatur
Doktorand
Dragningskraft
Dräktig
Duman
Däggdjur
Dödsstraff
Earth hour
Ekonomisk brottslighet
Elöverkänslig
Emotionella
Ensamkommande
Ensamstående
Etiska fonder
EU
EU-parlamentet
Evakuera
Fast
Fattigdom
FB (Facebook)
Flytande
Fläskkött
FN
Foglossning
Folkrättsbrott
Forskning
Fosterföräldrar
Fotboja
Fraktflygplan
Fransyska
Fredsavtal
Frigående höns
Främlingsfientlighet
Fängelse
Företagare
Förhandla
Försvara
Förtal
Gamma
Garage
Gas
Gravid
Graviditet
Gripen
Gärningsman
Halshuggning
Halvö
Helikopter
Herkules
Herrgård
Hovrar
Hovrätt
Hundra procent (100%)
Husbil
Husbåt
Husvagn
Huvudnyhet
Hämnd
Hävda
Höghus
Högrev
Högskola
Högtryck
Ideellt arbete
Illegal
Immunförsvar
Inbördeskrig

Ord och begrepp som tagits upp, bearbetats och diskuterats under samtliga observationer, både med och utan filmning.

Bilaga 6

Inhalator
Inhägnat
Inlärningssvårigheter
Innanlår
Inspektion
Intagning
Ishinna
Katastrof
Kedjehus
Klor
Klövdjur
Kokpunkt
Koncentrations-svårigheter
Konsekvenser
Korrespondenter
Krascha
Krupp
Kärnkraft
Kärnkraftverk
Kärnsäkerhet
Kärnvapen
Körkort
Lava
Lavin
Legitimation
Lida
Livstid
Lågtryck
Lägga på is
Lärarnas riksförbund
Löpa amok
Mandat
Matförgiftad
Medla
Militärfordon
Millisekund
Minnesgudstjänst
Mobilisera
Moderkaka
Motiv
Mulet
Myndighet
Mänskliga rättigheter
Mödraskap
Mörkertal
Navelsträng
Nickel
Nätverk
Nötkött
Omloppsbana
Oppositionen
Organisation
Passagerarflygplan
Penicillin
Pensionsfond
Pensionärer
Permanentboende
Pina
Piskrapp
Plasma
Plutonium
Polis
Polismyndighet
Pollen
Polstjärnan
President
Primärval
Proposition
Protestera
Prövotid
Påverkansfaktorer
Pälsdjur
Rabbin
Radhus
Rasism
Regering
Republik
Republikaner
Resurser
Riksdag
Robotar
Rädda barnen
Rödahund
Rött kött
Samhällstjänst
Sanktioner
Satellit
Skoter
Separera
Serpentin
Serpentinvägar
Sfär
Sjuksköterskor
Skaldjur
Skare
Skattemyndighet
Skolplikt
Skolsystem
Skuld
Slalom
Slott

Ord och begrepp som tagits upp, bearbetats och diskuterats under samtliga observationer, både med och utan filmning.

Bilaga 6

Solceller
Sommarstuga
Sorgedag
Sparfond
Spekuleras
Sprinkler
Stadsråd
”Stalker”
Statsråd
Stening
Stjärnhimlen
Straffbart
Stress
Strålning
Stycka
Störta
Surrogatmödraskap
Suterränghus
Svartalådan
Symbol
Synonymer
Systembolaget
Terrorbrott
Terrorist
Terrororganisation
Tillstånd
Tingsrätt
Torp
Tortyr
Traktorkort
Treriksröset
Trikiner
Tundra
Ultraljud
Underhåll
Universum
Uran
Uranstavar
Urval
Vaccination
Valfusk
Vanvård
Vapen
Vapenhandel
Vattenkraft
Vattenånga
Vespa
Vidgar
Villa (fristående hus)
Vilt
Vindkraft
Virus
Vågor
Våldtäkt
Våningshus
Väljarbarometer
Växthus
Åklagare
Åldersgräns
Årstider
Åtala
Åtgärder
Ö
Överklaga

Ord och begrepp som tagits upp, bearbetats och diskuterats under samtliga observationer, både med och utan filmning.